

KADIKÖY İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ENGELLİLERDE MESLEKİ EĞİTİM

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

ENGELLİ KİMDİR?

BÖLÜM I-İŞİTME ENGELLİLER

1.1. İşitme Engelli Kimdir?

1.2. İşitme Engeline Sınıflandırma Nasıldır?

1.3.İşitme Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

1.4.İşitme Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

1.5. İşitme Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

1.5.1Kuyumculuk Atölyesi

1.5.2.Bilişim ve Web Tasarımı Atölyesi

1.5.3.Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Atölyesi

BÖLÜM II-ORTOPEDİK ENGELLİLER

2.1. Ortopedik Engelli Kimdir?

2.2. Ortopedik Engelde Sınıflandırma Nasıldır?

2.3. Ortopedik Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

2.4. Ortopedik Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

2.5. Ortopedik Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

2.5.1.Bilişim Teknolojisi Atölyeleri (Ağ İşletmenliği, Bilgisayar Teknik Servisi, Veri tabanı Programcılığı, Web Programcılığı)

2.5.2.Muhasebe ve Finansman Atölyeleri (Bilgisayarlı Muhasebe, Dış Ticaret Ofis Hizmetleri, Finans ve Borsa Hizmetleri)

2.5.3.Giyim Üretim Teknolojisi Atölyeleri (Kadın Giyim Modelistliği, Erkek Giyim Modelistliği, Çocuk Giyim Modelistliği, İç Giyim Modelistliği, Hazır Giyim Model Makinacılığı, Deri Giyim, Kadın Terziliği, Erkek Terziliği, Kesim, Konfeksiyon Makinaları Bakım-Onarım)

BÖLÜM III-GÖRME ENGELLİLER

3.1. Görme Engelli Kimdir?

3.2. Görme Engelinde Sınıflandırma Nasıldır?

3.3. Görme Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

3.4. Görme Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

3.5. Görme Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

3.5.1.El Sanatları Atölyesi

BÖLÜM IV- EĞİTİLEBİLİR (HAFİF DÜZEYDE) ZİHİNSEL ENGELLİLER

4.1. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Kimdir?

4.2. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

4.3. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

4.4.Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

4.4.1.El Sanatları Atölyesi

4.4.2.Seramik Atölyesi

4.4.3.Kuaförlük, Güzellik ve Saç Bakım Atölyesi

4.4.4.Yiyecek-İçecek Hizmetleri Atölyesi

4.4.5.Ahşap-Mobilya Dekorasyon Atölyesi

4.4.6.Ev Ekonomisi-Beslenme Atölyesi

4.4.7.Matbaa Teknolojisi Atölyesi

4.4.8.Tekstil Teknolojisi Atölyesi

4.4.9.Metal Teknolojisi Atölyesi

4.4.10.Büro Yönetimi ve Sekreterlik

4.4.11.Kat Hizmetleri Atölyesi

4.4.12.Konaklama-Seyahat Atölyesi

4.4.13.Görsel Sanatlar Atölyesi

4.4.14.Mum Atölyesi

4.4.15.Müzik Atölyesi

4.4.16.Bilgisayar Atölyesi

BÖLÜM V- ÖĞRETİLEBİLİR (ORTA- AĞIR DÜZEYDE) ZİHİNSEL ENGELLİLER

5.1. Öğretilebilir Zihinsel Engelli Kimdir?

5.2. Öğretilebilir Zihinsel Engellilerde Sınıflandırma Nasıldır?

5.3. Öğretilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

5.4. Öğretilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

5.5. Öğretilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

5.5.1.Takı Atölyesi

5.5.2.Seramik Atölyesi

5.5.3.Mum Yapımı Atölyesi

5.5.4.Yiyecek-İçecek Hizmetleri Atölyesi

5.5.5.Ağaç İşleri Atölyesi

5.5.6.Galoş Atölyesi

5.5.7.Resim Atölyesi

5.5.8.Müzik Atölyesi

5.5.9.Bilgisayar Atölyesi

5.5.10.Bahçecilik Atölyesi

BÖLÜM VI- OTİSTİK BİREYLER

6.1. Otistik Birey Kimdir?

6.2. Otistik Bireylerin Sınıflandırılması Nasıldır?

6.3. Otistik Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

6.4. Otistik Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

6.5.Otistik Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

6.5.1.Seramik Atölyesi

6.5.2.El Sanatları Atölyesi

6.5.3.Müzik Atölyesi

6.5.4.Çini Atölyesi

6.5.5.Ebru Atölyesi

BÖLÜM VII-ZORUNLU EĞİTİM ÇAĞI DIŞINDAKİ ENGELLİ BİREYLERİN MESLEKİ EĞİTİMLERİ NASILDIR?

7.1.Zorunlu Eğitim Çağı Dışındaki Engelli Bireyler İçin Mesleki Eğitim Kursları Nelerdir?

BÖLÜM VIII-ENGELLİLERDE YÜKSEKÖĞRETİM

8.1.Yükseköğretimde Özel Eğitim Hizmetleri

GİRİŞ

Yetersizlikleri nedeniyle dışlandıklarını düşünen ve içine kapanarak yaşayan engellilerimizin, toplumdaki diğer bireylerden farklı olmadığı, sadece bir takım kısıtlılığa sahip oldukları bilinmekte ve kabul görmektedir. Ancak bunu, toplumsal üretime ve toplumsal yaşama katılım için engelleyici bir durum olmaktan çıkarabilmek, diğer bireylerle birlikte başarabilecekleri iş ve meslek edinebilecekleri gerçeğini göz önünde bulundurarak; hangi eğitimlerden faydalanabilecekleri, hangi kurumlara baş vurabilecekleri ve hangi meslekleri yapabilecekleri konusunda bilgilendirmek amacıyla bu rehber yayını hazırlama kararı aldık. Dünyada ve ülkemizde yapılan araştırma sonuçları, engellilerin eğitimleri konusunda ne kadar yol almamız gerektiğini ve engelli bireylerimiz için mesleki rehberliğin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmalarımız sürecinde,bize okullarının kapılarını açarak yardımcı olan Nefus Nakipoğlu Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi ,Fatih İşitme Engelliler Meslek Lisesi,Zeytinburnu Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi,Vala Gedik Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi,Türkan Sabancı Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi,Hayriye Kemal Kusun Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi,Sabri Taşkın Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi,Şöhret Kurşunoğlu Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi idareci ve öğretmenlerine teşekkür ederiz.

ENGELLİ BİREY KİMDİR?

Gerekli rehberliği yapabilmek amacıyla attığımız adımda, öncelikle engelli birey tanımının ne olduğunu bilmekte yarar görüyoruz.

“Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle fiziksel, zihinsel, ruhsal, duyuşal veya sosyal yetilerini çeşitli düzeyde kaybetmesi nedeni ile, topluma tam ve etkin katılımı kısıtlanmış kişiler” olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası istatistikler her on çocuktan birinin, bir engelle dünyaya geldiğini bildirmektedir. Yaklaşık iki yüz milyon engelli çocuğun % 80'i gelişmekte olan ülkelerde bulunmakta ve ancak % 2'sinden azı özel eğitim hizmeti alabilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (2007), 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde yayınladığı bültende , Dünya'da 600 milyon insanın yetersizlikten etkilendiği ve bunların da 470 milyonunun çalışma çağındaki

bireyler olduğunu belirtmektedir. Yetersizlik durumu, yeni doğan bebeklerin, ergenlerin ve gençlerin yaklaşık % 9'unu etkilemektedir.

2003 aralık ayında açıklanan Türkiye Özürlüler Araştırması sonuçlarına göre ise ülke nüfusumuzun %12.29 unu engelliler oluşturmaktadır. Sonuçlar 12 yaş ve üstünün bu oranın % 91.8'ini oluşturduğunu bildirmektedir. İş gücüne dahil olma oranı ise % 21.71'dir. Engellilerin yaklaşık olarak % 41'i, süregen hastalığı olanların ise yaklaşık olarak % 47.10'u ilkokul mezunudur. İlkokul sonrası eğitim düzeyi ise oldukça düşüktür. Yüksekokul'a devam eden engelli oranı % 2.24 iken, süregen hastalığı olanlarda % 4.23'dür. Ülkemizde üniversite sınavını başarıp, mesleki eğitim alan engelli sayısı çok azdır.

Ülkemizde engellilerin iş piyasasında yeterince yer almamalarının en önemli nedenlerinden birisi engellilere yönelik mesleki yönlendirme çalışmalarının uygulanmasında eksiklikler bulunması ve bu sebepten engellilerin mesleki vasıf ve becerilerinin çok düşük olmasıdır.

Çevremizde gerekli eğitim koşulları sağlandığında ve mesleki yönlendirmelerin bireylerin yetenek ve özelliklerine göre yapıldığında başarılı olduklarını gösterir nitelikte birçok örnek bulunmaktadır.

HELLEN KELLER

İnsanlığın cesaret ve onur simgesi Hellen Keller 1880 yılında Amerika'da doğduğunda son derece sağlıklı bir bebektir. Ama iki yaşını doldurmaya birkaç ay kala ateşli bir hastalık geçirdi. Hayati tehlikeyi atlattı ancak yaşamı tamamen değişmişti. Çevresindekiler o'nun geçirdiği ateşli hastalık nedeniyle zihinsel yeteneklerini yitirdiğine inanıyorlardı. Geçirdiği hastalık onu konuşma, işitme ve görme engelli yapmıştı ama hiç kimse onun zihinsel yeteneklerinin ayırdında değildi henüz.

Hellen Keller'in asıl yaşamı ise 1887 yılında 7 yaşına girmesine çok az kala başladı. Perkins Görme Engelliler Okulundan mezun 20 yaşındaki öğretmen Anne Mansfield,

Tuscumbia kentine geldiğinde, karşısında bulduğu konuşma, görme ve işitme engelli küçük kızın insan beyninin doğru kullanıldığında olağanüstü bir kapasitesi olduğunu tüm dünyaya göstereceğini bilmiyordu.

Kendisi de çok az görme yeteneğine sahip olan Sullivan, bir bebekle başladı işine. Elleri ile Helen'in avucunun içine b-e-b-e-k sözcüğünü heceleyerek yazdı. Amacı nesneler ile harfler arasında bağlantı kurmasını sağlamaktı. Helen harfleri doğru olarak yapmaya kısa sürede başlamıştı ama bunu yaparken bir sözcüğü hecelediğini ve böyle bir sözcük olduğunu bilmiyordu. Sullivan, bir gün Helen'i bir su pompasının yanına götürüp elini oraya tutmuş ve hemen ardından diğer eline "su" sözcüğünü önce yavaş sonra ise hızlıca yazmıştı. Helen o gün öğretmeninin vermeye çalıştığı mesajı anlamış ve bu ilk sözcüğü takip eden bir kaç saat içinde, 30 yeni sözcük daha öğrenmeyi başarmıştı.

Bu olay ve o gün Helen'in eğitiminin başlangıcı oldu. Öğretmeni ona kısa sürede alfabeyi öğretti, okuma - yazmayı, konuşmayı öğretti ve normal bir eğitim almasını sağladı. 1904 yılında Helen Edebiyat Fakültesinden mezun olduğunda lisans derecesi alan ilk kör-sağır kimse ünvanını kazandı. Resmi eğitimi burada bitse de hayatı boyunca pek çok üniversiteden onursal doktora derecesi aldı.

Üniversite eğitimi sırasında Helen, hayat hikâyesini kaleme aldı. Hem normal, hem braille daktilosu ile yazdığı bu kitabı [1903](#)'te yayımladı. Başlangıçta çok satılmasa da "Hayatımın Öyküsü" adlı bu kitap, sonradan bir klasik halini aldı. Kitaplarının en popüler olan *Hayatımın Öyküsü*, 50 dile çevrildi.

Çabaları ile mucizeler yaratan Helen KELLER'i artık herkes tanıyordu. Onun tüm engelleri hiçe sayarak yakaladığı başarıları, dönemin birçok ünlü kişinin önce dikkatini sonra hayranlığını çekiyor, onunla tanışmak istiyorlardı. Helen o dönemin tüm ünlüleri ile tanışıp, yakın dostluklar kurdu.

Helen, yaşamı parmak uçlarında duyumsayarak yaşarken, fiziksel engelleri olmamasına rağmen “ görmeden, duymadan” yaşayanlara şöyle sesleniyordu:

“ Gözlerinizin bugünden sonra yalnızca üç gün daha görebileceğini varsayın. İyice düşünün: Yalnızca üç gün daha görebileceksiniz çevrenizi... İşte ancak böyle bir zorunluluk karşısında anlayabileceksiniz baktığınız her yerdeki tüm ayrıntıları... Üç gün daha işitebileceğinizi düşünün. Her bir sesin, her bir notanın nasıl bir özlemle ruhunuza dolduğunu

göreceksiniz.. Yaşanacak üç gününüz kaldığını düşünün. Yaşamın tüm saniyelerini nasıl bir özlemle yaşadığınızı ve yaşadığınız her saniyeden ne denli büyük bir tat aldığınızı göreceksiniz.”

Ülkemizde de bireylerin engel türlerine göre faydalanabilecekleri mesleki eğitim olanakları bulunmaktadır. Bunlar;

- ✓ İşitme Engelliler Meslek Lisesi
- ✓ Ortopedik Engelliler Meslek Lisesi
- ✓ Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Görme Engelliler)
- ✓ Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik)
- ✓ Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Orta-Ağır Zihinsel Yetersizlik)
- ✓ Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Otizm)

BÖLÜM I

İŞİTME ENGELLİLER

1.1. İşitme Engelli Kimdir?

İşitme yetersizliği “İşitme duyarlılığını kısmen veya tamamen yetersizliğinden dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanmada ve iletişimde güçlük nedeni ile bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumu” olarak MEB Özel eğitim Hakkında KHK (573 sayılı) ve Özel Eğitim kursları yönetmeliğinde (Resmi Gazete: 25883 sayılı ve 2005 tarihli) tanımlanmıştır.

1.2.İşitme Engelinde Sınıflandırma Nasıldır?

Fizyolojik görüş savunucuları, öncelikle işitme kaybının ölçülebilir olması ile ilgilenirler. İşitme kaybının derecesine göre sınıflandırma yapmışlardır.

- ✓ **Hafif derecede işitme kaybı:** İyi işiten kulaktaki işitme eşiklerinin ortalaması 20 dB ile 40 dB arasında olan işitme kayıpları.
- ✓ **Orta derecede işitme kaybı:** İyi işiten kulaktaki işitme eşiklerinin ortalaması 41dB ile 70 dB arasında olan işitme kayıpları.
- ✓ **İleri derecede işitme kaybı:** İyi işiten kulaktaki işitme eşiklerinin ortalaması 71 dB ile 95 dB arasında olan işitme kayıpları.
- ✓ **Çok ileri derecede işitme kaybı:** İyi işiten kulaktaki işitme eşiklerinin ortalaması 95 dB üzerinde olan işitme kayıpları

1.3.İşitme Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

İşitme engelli bireylerin gelişimsel özellikleri,işitme kaybının tipi, derecesi ve içinde bulunduğu çevresel faktörlere göre farklılık gösterebilir.Bu gelişimsel özellikleri inceleyecek olursak;

Motor Gelişim: İşitme engelli çocuklar 0-2 yaş döneminde normal işiten yaşlılarıyla aynı gelişimsel basamaklardan geçmektedirler. Ancak yapılan araştırmalarda, daha ileri yaş dönemlerinde işitme engelli çocuklarda işitme kanalı ve sinirlerindeki hasarlardan dolayı denge ve vücut koordinasyonu ile ilgili becerilerde gecikmeler veya yetersizlikler gözlenebilir.6-10 yaşları arasındaki çocuklarla yapılan çalışmalarda;

- ✓ denge tahtasında ileriye-geriye doğru yürüme,
- ✓ tek ayak üzerinde durma,
- ✓ sıçrama, atlama,
- ✓ vücut pozisyonunu değiştirme gibi kaba motor becerilerde;
- ✓ ayakkabı bağcığını delikten geçirme-bağlama,

- ✓ ipe boncuk dizme,
- ✓ aynı anda iki eli kullanarak iki farklı etkinlik yapma,
- ✓ kesme, kalem tutma gibi ince motor becerilerde,

işitme engelli çocukların, normal gelişim gösteren yaşıtlarına oranla daha az başarılı oldukları bulunmuştur.

Ayrıca, istenilen davranışın gerçekleşmesinde hareketlerin izlenmesi ya da yerine getirilmesi ile ilgili sözel ifadeleri ve sözel yönergeleri işitme duyusunu kullanarak algılayamamaları büyük - küçük kas motor gelişim alanında farklılıkların görülmesine neden olmaktadır.

b. Dil gelişimi:

İşitme engelinin, dil ve konuşma bozukluğu ortaya çıkarması üç faktöre bağlıdır. Bu faktörler işitme kaybının meydana geldiği yaş, işitme kaybının derecesi ve işitme kaybının tipidir.

1. Doğuştan işitme duyusunu kaybeden bebekler yaşıtları gibi 9. aya kadar doğal sesleri üretmektedir. Fakat bu aylardan sonra kendi ürettiği sesleri ve çevreden gelen sesli uyaranları işitme duyusuyla algılayamadıklarından ses üretimi yavaşlamakta ve bebek giderek sessizleşmektedir.
2. İşitme kaybı konuşma kazanıldıktan sonraki bir devrede meydana gelir ve hafif olursa dil ve konuşma hemen hemen hiç etkilenmemekte, çok hafif ses ve artikülasyon bozuklukları görülebilmektedir.

Konuşma öğrenilmeden meydana gelen orta ve ileri derecedeki bir işitme kaybı ise önemli ölçüde dil ve konuşma bozukluklarına neden olmakta, özellikle ileri düzeyde ses ve artikülasyon bozuklukları ile dilin içeriği, yapısı, anlamı ve kullanımı ile ilgili ciddi problemlere neden olmaktadır

3. İşitme kaybının meydana geldiği yere göre dil becerileri incelendiğinde, iletimsel tip işitme kaybında hemen hiç etkilenme görülmemekte, diğer tiplerde ise önemli konuşma bozuklukları görülebilmektedir.

c. Zihinsel Gelişim: İşitme problemi olan bireylerin sözel olmayan zeka testlerinden aldıkları puanlar işiten akranlarıyla yaklaşık aynı düzeydedir. Ancak dil becerileri ile ilgili güçlükler doğal olarak akademik performanslarını etkilemektedir.

Sözel olmayan dil performansını değerlendirmeyi öne çıkaran testlerde başarılı oldukları;

- ✓ nesneleri eşleştirme,
- ✓ benzerlikleri bulma, guruplama,
- ✓ resimler arasındaki farklılıkları görsel olarak saptama,
- ✓ görsel olarak bir seri resmi sıralama,

gibi zihinsel etkinliklerde, normal işiten yaşlılarına benzer performans ortaya koydukları belirtilmektedir. Ancak kendi kendine çevreyi araştırarak bir şey öğrenebilmeleri ve düşünce sistemini geliştirebilmeleri dile bağlı yetersizliklerinden dolayı olumsuz etkilenmektedirler.

Okuma-yazma ve matematik becerileri daha geri olabilmekte akademik başarısızlık görülebilmektedir. Dil becerilerinin zihinsel gelişim becerileriyle iç içe olmasından dolayı işitme engelinin derecesi zihinsel gelişimi etkilemektedir.

d. Sosyal Gelişim Özellikleri

İşitme engelli bireyler, normal işitenlere göre daha düşük öz güvene sahiptirler ve olayları kontrol etmede kendilerini yetersiz hissetmektedirler. Bu bireylerin sosyal alandaki gelişimlerini etkileyen önemli faktörler ise; ailenin işitme engel durumu, akranları ile aynı dili kullanmadaki başarı ve yaşanan çevrede arkadaşlar bulabilmektir.

Ebeveynlerin çocuğun yaş özelliğine göre değişik ve aşırı koruyucu tutumlara girmesi işitme engelli çocukların sosyal ortamlarda bu alanda deneyimler edinmesini engelleyebilmektedir.

1.4.İşitme Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Eğer işitme engelli çocuğunuz 15-21 yaşları arasında ve orta okul diplomasına sahipse, lise öğrenimini öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranları ile bir arada genel ve meslek liselerinde sürdürmelidir.

İlkokulu ve ortaokulu tamamlayan ancak çeşitli nedenlerle liseye devam edemeyen bireyler eğitimlerin uzaktan öğretim yoluyla Milli Eğitim Bakanlığı Açık öğretim Lisesi veya Milli Eğitim bakanlığı Mesleki Açık Öğretim Lisesi ve Özel Eğitim Meslek liselerinde südürebilirler.

Özel Eğitim Meslek liselerinde eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- ✓ Bu okul ve kurumlarda; aynı tür ve kademedede öğrenim gören yetersizliği olmayan öğrencilerin takip ettiği eğitim programı uygulanır. Okul veya kurumda uygulanan eğitim programı temel alınarak öğrencilerin Bireysel Eğitim Planları (BEP)hazırlanır ve başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.
- ✓ İşitme Engelliler Meslek Liselerinde uygulamalı atölye ve laboratuvar derslerinde gruplar en fazla 10 öğrenciden oluşturulur.
- ✓ Bu okul ve kurumlardaki öğrencilerin yetersizlik türleri dikkate alınarak, işitme engelliler sınıf öğretmenleri görevlendirilir.
- ✓ Özel Eğitim Meslek Liselerinde uygulamalı meslek derslerinin yapılacağı atölyeler ve laboratuvarlar bulunmaması hâlinde öğrenciler bu derslerle ilgili eğitimlerini diğer mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında sürdürürler.
- ✓ İşitme yetersizliği bulunan öğrencilerin eğitim gördüğü okul ve kurumlarda, öğrenciler istekleri doğrultusunda yabancı dil dersinden muaf tutulur.

1.5.İşitme Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

1.5.1. Kuyumculuk Atölyesi Tanım: Kıymetli metallerin işlenmesi ve taşlarla süslenmesi anlamına gelen kuyumculuk sektörü yalnız ülkemizde değil,bütün dünyada önemli ve ' katma değer sağlayan bir iş koludur.Türkiye 'nin de uluslar arası tanınırlığı olan bu sektörde bilgilerin ve becerilerin mesleki sır olarak gizli tutulması gelişmenin önünde bir engel olmuştur. Endüstride, bilim ve teknolojiye ileri gitmiş ülkelerde ise Kuyumculuk konusu sistemli bir eğitim kapsamına alınmış, bilimsel temellere ve teknolojik kurallara oturtulmuştur.

Bu sektördeki meslek teknolojisindeki gelişmeler, iyi bir mesleki eğitimle yetişmiş iş gücünün üretiminin Türk ekonomisine yapacakları katkılar ile artacaktır. Bunu sağlayacak unsurlardan en önemlisi eğitimidir. Türkiye'de bu sektörün ihtiyaçlarına ve çağın gereklerine uygun olarak öğretim programları geliştirilmiştir. Bu amaçla hazırlanan programlarda teknolojiye uygun dersler seçilmiş ve bu derslerin içerikleri geliştirilerek belirlenmiştir. Program hazırlanması sırasında her konunun öğrenim hedefi belirlenmiş, dersler arasında paralellik sağlanmış ve konular basitten zora doğru sıralanmıştır. Kuyumculuk sektörüne bu şekildeki kalifiye ve eğitilmiş elamanları yetiştirmek amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı ve İstanbul Kuyumcular Odası işbirliğiyle Fatih İşitme Engelliler Meslek Lisesi bünyesinde 2011 Eğitim Öğretim yılında Takı Tasarım bölümü açılmıştır.

Meslek Elemanının Görevleri

- ✓ İş organizasyonu yapmak
- ✓ Yan mamul hazırlamak
- ✓ Desen aktararak iş parçasına şekil vermek
- ✓ Döküm ve mum model yapmak
- ✓ Üç boyutlu takı formları oluşturmak
- ✓ Takı tasarımı yaparak tasarlanan takıyı üretmek
- ✓ Ürünün yüzey kalitesini arttırmak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- ✓ Gözlerinde herhangi bir özü (renk körlüğü, şaşılık vb.) bulunmamak
- ✓ Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak
- ✓ Bir resmin ayrıntılarını akılda tutabilmek
- ✓ Çizim yapabilme yeteneğine sahip olmak
- ✓ İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- ✓ Dikkatli ve sabırlı olmak
- ✓ Yaratıcı olmak

Çalışma Ortam ve Koşulları

Takı imalatçısı genelde atölyelerde ve kuyumcu tezgâhlarında çalışır. Takı imalatçısı, işe başlamadan önce kullanacağı tüm araç ve gereçleri (testere, ege, kaynak malzemeleri, temizleme malzemeleri, freze motoru ve uçları v.b) tezgâh üzerine hazırlar ve çalışmalarını bu ortamda yapar.

İş Bulma İmkanları

Kuyumculuk teknolojisi alanından mezun olan

öğrenciler,kazandıkları yeterlilikler doğrultusunda kuyumculuk sektöründe;küçük veya büyük ölçekli işletmelerde,sarraflarda vb.yerlerde iş bulup çalışabilirler.

Eğitim ve Kariyer İmkanları

Mesleki eğitimini tamamlamış olanlar; Meslek yüksekokullarının (2 yıllık ön lisans)

- ✓ Kıymetli Taş ve Metal İşlemeciliği,
- ✓ Kuyumculuk ve Takı Tasarımı,
- ✓ Takı Tasarımı ve Süs Taşları İşlemeciliği,
- ✓ Taş ve Metal İşlemeciliği,
- ✓ Uygulamalı Takı Teknolojisi,
- ✓ Taş İşlemeciliği,
- ✓ Doğal Taş Dekorasyonu,

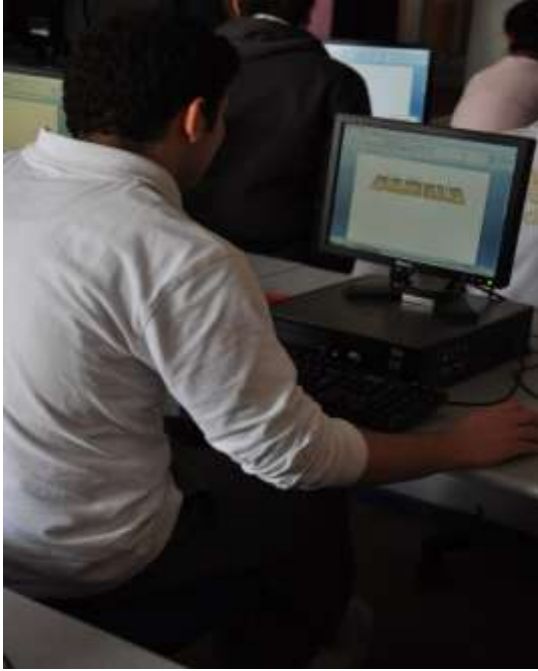
bölümlerine sınavsız geçiş hakkına sahiptir.Fakültelerin (4 yıllık lisans);

- ✓ Resim Öğretmenliği (özel yetenek sınavı ile)
- ✓ Grafik Öğretmenliği (özel yetenek sınavı ile) bölümlerini okuyarak alan öğretmeni olabilirler.

1.5.2.Bilişim Ve Web Tasarımı Atölyesi Tanımı:

Web tasarımcısı; web programlama dillerini kodlayabilen, etkileşimli, ara yüzler hazırlayan, ihtiyaca bağlı olarak düzenlemesini yapan ve destek sağlayan kişidir. Daha kısa bir tanımla internet sitesi ve sayfası hazırlayan kişidir de diyebiliriz.

Meslek Elemanının Görevleri:

- ✓ İş planı yapmak,
- ✓ Web sitesinin görsel tasarımını yapmak,
- ✓ Web sitesinin temel veri tabanı ihtiyaçlarını karşılayarak kod yazmak,
- ✓ Tasarlanan sitenin yerel yayını yapılarak test etmek,
- ✓ Web sitesini yayınlamak ve yönetmek,
- ✓ Mesleki gelişime ilişkin etkinliklere katılmaktır

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler:

- ✓ Tasarım ve görsel yeteneklere sahip olmak
- ✓ Ekip içinde çalışma yeteneğine sahip olmak
- ✓ Sistemli düşünebilmek
- ✓ Kayıt tutabilmek
- ✓ Matematikle ilgili konularda başarılı olmak
- ✓ Kendini yenileyebilmek
- ✓ Araştırmacı olmak
- ✓ Sabırlı ve dikkatli olmak,

- ✓ Bir konunun çözümlenmesi için yapılması gereken işlemleri bilgisayar diline aktarabilmek

Eğitim Ve Kariyer İmkanları

Anadolu ve Endüstri Meslek Liselerinde verilmekte olan meslek eğitimi 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren meslek liselerinin bilgisayar kullanımı alanı web tasarımcısı sertifika programında verilmeye başlanmıştır.

Bu alandan mezun olanlar meslek yüksekokullarının; bilgisayar teknolojisi ve bilişim sistemleri, yönetim-bilişim sistemleri bölümlerine sınavsız geçiş yapabilirler. Ön lisans programlarını başarı ile bitirenler ÖSYM tarafından açılan Dikey Geçiş Sınavı'nda başarılı oldukları takdirde; bilgisayar öğretmenliği, bilgisayar sistemleri öğretmenliği, bilgisayar ve kontrol öğretmenliği, elektronik- bilgisayar öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler. Ayrıca Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde bulunan işitme engellilere yönelik Entegre Meslek Yüksekokulu'nun lisans ve ön lisans bölümlerine ÖSYM lisans barajını geçtikten sonra yetenek sınavlarıyla girebilirler.

Çalışma Ortamı ve Koşulları

Web tasarımcısı büro ortamında çalışır ve genellikle tasarımla uğraşır. Meslek elemanları oturarak çalışır. Çalışma ortamı genellikle sessizdir. Meslek, diğer çalışanlarla iletişim durumunda olmayı gerektirir. Bu meslekle ilgili en büyük sorunların başında göz rahatsızlıkları gelir. Web tasarımcılarının görmeye yönelik sorunları göz sulanması, gözlerde tahriş ve batma, göz yorgunluğu, mavi ve çift görmedir. Meslek elemanlarının diğer şikâyetleri boyun, omuz, el, kol, ayak, sırt rahatsızlıklarıdır.

Kullanılan araç gereçler :

Meslek elemanları web tasarımı için gerekli olan bilgisayar programlarını kullanırlar.

1.5.3.Yiyecek Ve İçecek Hizmetleri Atölyesi

Tanım:

Konaklama işletmeleri (otel, motel, tatil köyleri vs), restoran kafeterya, pastane, toplu beslenme kurumları ve yeme içme hizmetinin verildiği diğer işletmelerde hijyen ve sanitasyon

kurallarına uygun olarak yiyecek ve içeceklerin servise hazır hale getirilip, müşteriye sunulduğu hizmet alanıdır.

Turizm sektöründeki gelişmelerin yanı sıra, toplumdaki sosyo-kültürel ve ekonomik değişimler; Yiyecek İçecek Hizmetleri alanının da gelişmesini hızlandırarak önemli bir istihdam alanı hâline dönüşmesini sağlamıştır. Özellikle hizmet sektörü olması nedeni ile yapılacak faaliyetlerin tümünün insan faktörüne bağlı olması bu alana personel ihtiyacını da apaçık ortaya çıkartmaktadır.

Hızla değişen dünyada Yiyecek İçecek Hizmetleri alanının rekabet koşullarına ayak uydurabilmesi için sektörün istediği yeterlikleri kazanmış, kaliteli ara kademe insan gücünü yetiştirmek zorunlu hâle gelmiştir. Bu nedenle, Yiyecek İçecek Hizmetleri

alanının MEGEP kapsamına alınması ve bu çerçevede programların sektör analizine uygun olarak modüler sisteme dayalı hazırlanması zorunluluk olup, ülkemiz ekonomisi açısından çok önemli olan bu sektöre, kalifiye eleman yetiştiren meslekî ve teknik eğitim sistemine yeni bir anlayış getirecektir.

Yiyecek İçecek Hizmetleri Atölyesinde Yer Alan Dallar

- ✓ Mutfak
- ✓ Servis
- ✓ Pastacılık
- ✓ Bar
- ✓ Host - Hosteslik (uçak, tren ve otobüs) dalları yer almaktadır.

Mutfak

Mutfak araç gereçlerini kullanarak, hijyen

ve sanitasyon kurallarına uygun olarak yiyecek üretimi yapma ve servise hazır hâle getirme bilgi ve becerisini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen bir daldır.

Servis

Yiyecek ve içecek hizmetinin verildiği işletmelerde servise ön hazırlık, sipariş alma, servis yapma, hesabın takdimi ve tahsili işlemlerini yapma; bilgi ve becerisini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen bir daldır.

Pastacılık

Pastane mutfağı araç ve gereçlerini kullanarak, hijyen ve sanitasyon kurallarına uygun pastahane ürünlerini boyama, süsleme ve servise hazır hâle getirme bilgi ve becerisini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen bir daldır.

Bar

Bar hazırlıkları ve düzenini sağlama, içecek hazırlama ve servisini yapma, hesabı takdim etme ve tahsil etme bilgi ve becerisini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen bir daldır.

Host/Hosteslik

Otobüs, tren ve havayollarında seyahat öncesi, sonrası ve seyahat sırasındaki yolcu/müşteri hizmetlerini ve servis hizmetlerini yapma bilgi ve becerisini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen bir daldır.

İşletmelerde Mesleki Eğitim (Staj)

Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanında okuyan öğrenciler 10. ve 11. sınıfta 3308 sayılı kanun

hükümlerine göre işletmelerde mesleki eğitimlerini yoğun turizm sezonu ile paralel olarak Mayıs-Eylül ayları arasında, bu alanda faaliyet gösteren konaklama işletmelerinde, Restoranlarda veya diğer turistik işletmelerde yapmaktadırlar.

İşletmelerde meslek eğitiminin (Staj) öğrencilere sağladığı faydalar:

- ✓ Asgari ücretin en az % 30'u kadar aylık ücret alırlar.
- ✓ Hastalık, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigorta edilirler.
- ✓ Eğitimleri süresince muayene ve tedavi masrafları SGK tarafından karşılanır.
- ✓ Turistik yörelerde çalışan öğrencilerin yeme - içme ve konaklama ihtiyaçları, eğitimlerini tamamladıkları işletme tarafından karşılanır.
- ✓ Turistik yörelerde eğitimini tamamlayan öğrenciler, boş zamanlarında tatil yapma imkanı elde ederler.
- ✓ İşletmenin sağladığı diğer sosyal imkânlardan faydalanırlar.
- ✓ Öğrencilerin kendilerine olan güveni artar.
- ✓ Mezun olduklarında çalışabilecekleri işletmeleri tanıma fırsatı bulurlar.
- ✓ Mezun olduklarında aynı işletmelerde kadrolu personel olarak çalışma imkanı bulurlar.

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- ✓ Dikkatli, temiz, titiz ve düzenli olmak,
- ✓ İnsanlarla iyi iletişim kurabilme ve ikna becerisine sahip olmak,
- ✓ Görgü ve protokol kurallarını bilmek,
- ✓ Mesleği ile ilgili etik ilkelere bağlı olmak,
- ✓ Dışa dönük ve yeni gelişmelere ayak uydurabilmek,
- ✓ Hizmet sunmayı sevmek.

Eğitim Ve Kariyer İmkanları

Yiyecek İçecek Hizmetleri Atölyesini başarı ile bitiren öğrenciler iş hayatına yönelebilecekleri gibi yükseköğrenime de devam edebilirler. Mezun olan öğrenciler;

- ✓ Konaklama işletmelerinin restoran ve mutfaklarında,
- ✓ Pastanelerde,
- ✓ Restoran ve kafeteryalarda,
- ✓ Kurum mutfaklarında,

- ✓ Yemek fabrikalarında,
- ✓ Ulaşım araçlarında yiyecek içecek ünitelerinde çalışabilirler.

Mezun olan öğrenciler dört yıllık fakültelerin ilgili bölümlerine girebilecekleri gibi, sınavsız geçiş hakkından yararlanarak iki yıllık meslek yüksekokullarına da devam edebilirler. Meslek yüksekokullarını başarıyla bitirenler, ÖSYM tarafından yapılan dikey geçiş sınavında başarılı oldukları takdirde, alanları ile ilgili dört yıllık fakültelerde de öğrenim görebilirler.

Bu Alanla İlgili Sınavsız Okuyabilecekleri Meslek Yüksek Okullarının Bölümleri

- ✓ Aşçılık
- ✓ Gastronomi ve mutfak sanatları
- ✓ Gıda teknolojisi
- ✓ Hazır yemek ve aşçılık
- ✓ Meyve ve sebze işleme
- ✓ Süt ve süt ürünleri
- ✓ Turizm ve otel işletmeciliği
- ✓ Turizm ve Seyahat İşletmeciliği
- ✓ Un üretim teknolojisi
- ✓ Yağ endüstrisi vb.

BÖLÜM II.

ORTOPEDİK ENGELLİLER

2.1.Ortopedik Engelli Kimdir?

Millî Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Kursları Yönetmeliği'ne göre, ortopedik yetersizlik, iskelet, kas ve eklemlerdeki hastalık, bozukluk ve yetersizlikten dolayı bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumunu ifade eder.

Ortopedik yetersizliklerin sınıflandırması derecesine ve meydana geldiği yere göre iki şekilde

yapılmaktadır.

2.2.Ortopedik Engelde Sınıflandırma Nasıldır?

Ortopedik yetersizlikler derecesine göre hafif, orta ve ağır olmak üzere üç grupta sınıflandırılmaktadır:

1.Hafif derecede yetersizlik; yetersizliği olan kişinin bireysel gereksinimlerini kendisinin bağımsız olarak karşılaması, günlük yaşamını sürdürmede herhangi bir desteğe ve alete gereksinim duymaması, tedavi ve eğitim ile becerilerinin kalitesini artırma potansiyeline sahip olması,gereken desteği almadığında motor ve algı ile ilgili becerilerinin niteliğinde gerileme olasılığının oluşma durumudur.

2.Orta derecede yetersizlik; yetersizliği olan kişinin günlük yaşamını sürdürmede az da olsa desteğe gereksinim duyması, işlevsel baş kontrolüne sahip olması, işlevlerini sınırlayan ve ağrıya neden olan şekil bozukluğu olması ya da bu olasılığı taşıması, bireysel gereksinimlerinde yardımcı aletleri (yürüme cihazı, koltuk değneği, uyarlanmış aletler vb.) kullanması, okul başarısını ve motor becerilerin kazanılmasını etkileyen algı ve duyu bozuklukları olması durumudur.

3.Ağır derecede yetersizlik; yetersizliği olan kişinin tekerlekli sandalyeye veya desteğe bağımlı olması, bireysel gereksinimlerini karşılamada tam bağımlı olması,kas kontrolünün zayıf olması, işlevlerini sınırlayan ve ağrıya neden olan şekil bozukluğunun olması, okul başarısını ve yaşına uygun motor becerilerinin kazanılmasını engelleyen algı ve duyu bozuklukların olması durumudur

Ortopedik yetersizlik, oluş nedenlerine göre dört şekilde sınıflandırılmaktadır.

1.Merkezi sinir sisteminin zedelenmesi sonucu ortaya çıkan ortopedik yetersizlikler;

a) Serebral palsi(CP), beyin zedelenmesinden kaynaklanan ilerleyici nitelikte olmayan kalıcı nörolojik bozukluklardır.

Serebral palsi, beyin yapısı bozukluğu veya harabiyeti sonucu duylarda adalelerde felç, zayıflık, istem dışı hareketler ve spastisitenin görüldüğü durumdur.

b) Spina bifida, insanda omurgayı oluşturan kemiklerin omurgada bir boşluk veya açıklık oluşturacak şekilde gelişimlerini tamamlayamamasıdır. Spina bifida ile doğan bebeklerin büyük bir bölümünde hidrosefali gelişmektedir. Spina bifidalı çocukların çoğunlukla bacaklarında

farklı düzeylerde felç, idrar ve gaita kontrolü ile ilgili yetersizlikleri olmaktadır.

c) Çocuk felci (Poliomyelit), bulaşıcılığı oldukça yüksek olan, polio virüsü denilen mikropla bulasan bir hastalıktır. Sinirler ve kaslar dahil olmak üzere tüm vücudu etkileyebilir. Korunma uygulanan çocuk felci aşısıyla mümkündür.

d) Multiple Skleroz (MS), özellikle genç erişkinlerde görülen, merkezi sinir sistemini, yani beyin ve omuriliği etkileyen bir hastalıktır. MS’de bu yapıların işlevlerini görebilmeleri için gerekli olan sinir liflerinin bazılarının değişik zamanlarda hasara uğramaları söz konusudur. Bu hasar sinir liflerinin “miyelin” adı verilen kılıflarının yıkımı sonucu olmakta ve bunun sonucunda kişinin yaşantısı için önemli olan görme, hareket etme, yürüme, vb. işlevler aksamaktadır. Hastalığın önceden kimde ve nasıl seyredeceğini kestirmek olası değildir, ancak yıllar ilerledikçe genelde ataklarla seyretmekte ve hafiflemektedir. MS’in nedeni kesin olarak bilinmemektedir.

2. Kas-iskelet sisteminin etkilenmesi sonucu ortaya çıkan bedensel yetersizlikler; kemikler, eklemler ve kaslar gibi vücudun fiziksel yapısıyla ilgili yetersizlikleri kapsamaktadır. Bu yetersizlikler doğuştan olabildiği gibi sonradan geçirilen hastalıklar ve kazalar sonucu da ortaya çıkabilmektedir. Kas hastalıkları (musküler distrofi), kol-bacak eksikliği, romatoid artrit(eklem iltahaplanması), ateşli romatizma bu grupta yer alan yetersizliklerdir.

3. Doğuştan olusan bedensel yetersizlikler; kalça çıkığı, sekil bozukluğu, spina bifida, kol-bacak eksiklikleridir. Serebral palsi, doğuştan olabildiği gibi sonradan da kazanılabilmektedir.

4. Kazalar ve diğer hastalıklar sonucunda ortaya çıkan ortopedik yetersizlikler; düşme, yanma, zehirlenme, hastalıklar ve trafik kazaları sonucunda ortaya çıkan yetersizliklerdir.

2.3.Ortopedik Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

Ortopedik engelli çocukların gelişimlerinde engelin türüne ve derecesine bağlı olarak farklılıklar görülmektedir.

Zihinsel Gelişim

Ortopedik yetersizliği olan çocuklarda bazen hafiften ağır dereceye kadar değişen zihinsel yetersizlikler görülebilmektedir. Bu çocukların dil ve konuşma becerilerinde de farklılıklar görülmektedir. Örneğin, kas hastalığında dil ve konuşma ile ilgili herhangi bir yetersizlik meydana gelmezken, merkezi sinir sisteminin zedelenmesi sonucunda meydana gelen yetersizliklerde hem alıcı hem ifade edici dil etkilenebilmektedir.

Sosyal Gelişim

Ortopedik yetersizliği olan çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri bulundukları çevrenin onlara davranışlarından ve kabul düzeylerinden etkilenmektedir. Sahip oldukları hareket sınırlılıkları ve fiziksel görüntülerindeki farklılıklar nedeniyle çevrelerinden gelen olumsuz tavırlar, tutumlar kişisel ve sosyal uyumlarını olumsuz etkileyebilmektedir.

2.4.Ortopedik Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Engelli çocuğunuz 15-21 yaşları arasında ve ortaokul diplomasına sahipse, lise öğrenimini öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranları ile birarada genel ve meslek liselerinde sürdürmelidir.

İlkokulu ve ortaokulu tamamlayan ancak çeşitli nedenlerle liseye devam edemeyen bireyler eğitimlerin uzaktan öğretim yoluyla Milli Eğitim Bakanlığı Açık öğretim Lisesi veya Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Açık Öğretim Lisesi ve Özel Eğitim Meslek liselerinde sürdürebilirler.

Okula kayıt için; Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından yönlendirilen öğrenciler, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün onayı ile Özel Eğitim Meslek Liselerine kayıt hakkı kazanırlar. Ayrıca tam teşekkülü devlet hastanesinden %40 engelli olduğu gösterir rapor almaları da gerekmektedir.

Özel Eğitim Meslek Liselerinde eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- ✓ Bu okul ve kurumlarda; aynı tür ve kademedede öğrenim gören yetersizliği olmayan öğrencilerin takip ettiği eğitim programı uygulanır. Okul veya kurumda uygulanan eğitim programı temel alınarak öğrencilerin Bireysel Eğitim Planları(BEP) hazırlanır ve başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.
- ✓ Ortopedik Engelliler Meslek Liselerinde uygulamalı atölye ve laboratuvar derslerinde gruplar en fazla 10 öğrenciden oluşturulur.
- ✓ Özel Eğitim Meslek Liselerinde uygulamalı meslek derslerinin yapılacağı atölyeler ve laboratuvarlar bulunmaması hâlinde öğrenciler bu derslerle ilgili eğitimlerini diğer mesleki ve teknik liselerde sürdürürler.

2.5. Ortopedik Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

2.5.1.Bilişim Teknolojisi

Tanım

Bilişim teknolojileri alanı, bilgisayar sistemlerinin yazılım ve donanım kurulumu yanında alanın altında yer alan ağ işletmenliği, bilgisayar teknik servisi, veri tabanı programcılığı ve web programcılığı dallarının yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.

Alanın Amacı

Bilişim teknolojileri alanında yer alan dallarda, sektörün ihtiyaçları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli olan mesleki yeterlikleri kazandıran nitelikli meslek elemanlarını yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.2.Ağ İşletmenliği

Tanımı:

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, ağ sistemlerinin kurulumu, yönetimi ve ağ ortamı üzerinde yaşanabilecek sorunlar, çözüm yolları ve geniş ağ sistemleri yönetimine yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, ağ sistemlerinin kurulumu, yönetimi ve ağ ortamı üzerinde yaşanabilecek sorunlar, çözüm yolları, geniş ağ sistemleri için yönlendirme ve yönlendirme yönetimi yapma yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmektir.

2.5.3.Bilgisayar Teknik Servisi

Tanımı:

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılımı, kurulumu, bakım ve arıza giderme işlemleri ve bilgisayar ile kontrol edilebilen sistemler kurmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılımı, kurulumu, arıza giderme ve kontrol sistemleri devreleri yapma yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmektir

2.5.4.Veritabanı Programcılığı

Tanımı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, veri tabanı ve programlama

dilinin kurulumu, veri tabanının oluşturulması ve yönetimi, yazılım geliştirme, hata giderme, bakım ve yedek almaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, veri tabanı ve programlama dilinin kurulumu, veri tabanının oluşturulması ve yönetimi, yazılım geliştirme, hata giderme, bakım yapma, yedek alma yeterliklerine sahip teknik elemanlar yetiştirmektir.

2.5.5.Web Programcılığı

Tanımı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım olarak kurulumu bilgilerinin yanında, web sayfası tasarımına ve programlama dilleri yardımıyla etkileşimli web uygulamaları hazırlanmasına yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım olarak kurulumu bilgilerinin yanında web sayfası tasarımı ve programlama dilleri yardımıyla etkileşimli web uygulamaları hazırlama yeterliklerine sahip teknik elemanlar yetiştirmektir.

2.5.6.Muhasebe Ve Finansman Atölyeleri

Tanımı

Muhasebe ve finansman alanı işletmelerin kuruluşu, faaliyetlerine ait belgelerin tasnifi, kayıt işlemleri, dosyalama ve arşivleme işlemleri, raporlama, analiz etme,dış ticaret mevzuatı, gümrük işlemleri, muhasebe kayıtları,finans ve borsa hizmetleri yeterliklerini kazandırmaya Yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.

Amacı

Muhasebe ve finansman alanı altında yer alan mesleklerde sektörün ihtiyaçları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli mesleki yeterlikleri kazanmış nitelikli meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.7.Bilgisayarlı Muhasebe

Tanımı: Muhasebecilik mesleğinin gerektirdiği, ticari işletmelerin faaliyetlerine ait belgelerin tasnif, kayıt, dosyalama ve arşivleme işlemlerini bilgisayar ortamında yapma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Bilgisayarlı muhasebe elemanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.8.Dış Ticaret Ofis Hizmetleri

Tanım: Dış ticaret ofis elemanlığı mesleğinin gerektirdiği hizmetleri yürütmek için gerekli olan işlemleri takip etme ve dış ticaret muhasebe kayıtlarını tutma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Dış ticaret ofis elemanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.9.Finans Ve Borsa Hizmetleri

Tanım: Finans ve borsa hizmetleri elemanlığı mesleğinin gerektirdiği hizmetleri yürütmek için gerekli olan işlemleri ve sermaye piyasası kayıtlarını yapma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Finans ve borsa hizmetleri elemanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır

3-Giyim Üretim Teknolojileri Bölümü

2.5.10.Giyim Üretim Teknolojisi Atölyeleri

Tanımı

Giyim üretim teknolojisi alanı altında yer alan kadın giyim modelistliği, erkek giyim modelistliği, çocuk giyim modelistliği, iç giyim modelistliği, hazır giyim model makineciliği, deri giyim, kadın terziliği, erkek terziliği, kesim ve konfeksyon makineleri bakım onarım dalların yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim

verilen alandır.

Amacı

Giyim üretim teknolojisi alanı altında yer alan dallarda, sektörün ihtiyaçları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli olan mesleki yeterlikleri kazanmış nitelikli meslek elemanlarını yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.11.Kadın Giyim Modelistliği

Tanımı: Kadın giyim modelistin sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında kadın giyim modelistliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.12.Erkek Giyim Modelistliği

Tanımı: Erkek giyim modelistinın sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında erkek giyim modelistliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.13.Çocuk Giyim Modelistliği

Tanımı: Çocuk giyim modelistinın sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında çocuk giyim modelistliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.14.İç Giyim Modelistliği

Tanımı: İç giyim modelistinın sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında iç giyim modelistliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.15.Hazır Giyim Model Makinacılığı

Tanımı: Hazır giyim model makinacının sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında hazır giyim model makinacılığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.16.Deri Giyim

Tanımı: Deri giyim elemanının sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında deri giyim mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.17.Kadın Terziliği

Tanımı: Kadın terzisinin sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında kadın terziliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.18.Erkek Terziliği

Tanımı: Erkek terzisinin sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında erkek terziliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.19.Kesim

Tanımı: Kesim elemanının sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında kesim mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.5.20.Konfeksiyon Makineleri Bakım Onarım

Tanımı: Konfeksiyon makineleri bakım onarımcısının sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Amacı: Giyim üretim teknolojisi alanında konfeksiyon makineleri bakım onarımcılığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler:

9. Sınıf öğrencileri başarı ve yetenekleri doğrultusunda ,10.sınıftan itibaren alan ve dal seçimini yapabilmektedirler.

Çalışma Ortamı Ve Koşullar:

Çalışma ortamları ortopedik engelli bireylere göre uygun hale getirildiği takdirde her alanda çalışabilmektedirler.

İş Bulma İmkanları:

Öğrencilerimiz genellikle telefon çağrı merkezlerinde tercih edilen eleman olarak çalışmaktadırlar.

Engelli Memur Seçme Sınav (EMSS) sonuçları ile işe yerleştirilmektedirler.

Eğitim Ve Kariyer İmkanları:

Üniversitelerin Engelli ve Sporcu öğrencilere tanıdıkları kontenjan çerçevesinde 4 yıllık yükseköğretime devam edebilmektedirler.

Meslek lisesi kapsamında olan bu okullardan mezun olanlar 2 yıllık meslek yüksekokullarına imkânları ölçüsünde sınavsız giriş hakkı elde edebilmektedirler.

BÖLÜM III

GÖRME ENGELLİLER

3.1.GÖRME ENGELLİ KİMDİR?

Görme engelli birey; görme duyusunun kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı eğitim performansı ve sosyal uyumu olumsuz yönde etkilenen kişidir.

3.2.Görme Engelinde Sınıflandırma Nasıldır?

Körler

Eğitim açısından kör kişi, görme yetersizliğinden çok ağır derecede etkilenen mutlaka kabartma alfabeye (Braille) ya da sesli, eğitim materyali kullanılmasına gereksinim duyan kişidir.

Az Görenler

Az gören ise, büyütücü araçların yardımıyla ya da büyük puntolu yazılı materyali okuyabilmektedir.

3.3.Görme Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

Genel olarak görme engelli bireylerde görme kaybına karşılık işitme, koku alma, dokunma gibi becerilerin gelişmiş olduğu görüşü savunulmaktadır. Bu düşünce yapılan çalışmalar sonucunda şu şekilde özetlenmiştir: Körlerin sağlam kalan duyuları, görenlerinkine göre duyarlılık açısından herhangi bir üstünlük göstermemektedir. Söz konusu olabilecekleri tek üstünlükleri, bu duyular yoluyla aldıkları uyarıları yorumlamakta edindikleri tecrübelerdir. Buradan da anlaşılmaktadır ki görme engellilerin eğitiminde görme duyusu dışında kalan duyularla öğrenmeye önem vermek gerekmektedir. Öğrenciler diğer duyularını kullanma konusunda eğitilmelidir.

Görme engellilerin gelişim özelliklerini dört alanda gruplandırabiliriz.

1.Motor Gelişim: Görme engellilerin motor gelişimi ve doğuştan sahip oldukları motor becerileri görenlerle benzerlik göstermektedir. Bununla beraber, görme bozukluğu olanlar, bozukluğun derecesine bağlı olarak hareket etme ve keşif becerilerini faaliyete geçiremeyebilirler. Çünkü gören bireylerin motor gelişimi için tüm uyarılar yeterli olurken, görme engelli birey için diğer duyulara ihtiyaç duyduğundan motor gelişiminde sınırlılıklar oluşabilmektedir.

2.Dil Gelişimi: Görme engeli, bireyde dil gelişimini etkilememektedir. Aksine görme bozukluğu olan çocuklar daha çok konuşma eğilimindedirler. Konuşurken tek tonda ve yüksek sesle konuşurlar; konuşmalarını yaparken jest ve mimikleri kullanmada çok yetersizdirler.

3.Bilişsel Gelişim/Zihinsel Gelişim: Zihinsel yeterlilik bakımından görenlerden farkları yoktur. Ancak bilişsel beceriyi kullanmada zorluk çekmektedirler. Görme engelli çocuklar bilgilerin kodlanmasında sınırlılık yaşarlar. Kodlamayı öncelikle dokunma-işitme, sonra koku alma yoluyla gerçekleştirirler.

4.Sosyal Gelişim: Göz kontağı kuramama, görmeme durumuna bağlı olarak korkma, tedirgin olma davranışları sergileyebilmektedirler.

Görme engelli bireyin sosyal gelişimi toplumun yapısı ile yakından ilgilidir.Eğer toplumun görme engelliye olan bakışı,tepkide bulunma ve dışlama yönünde ise görme engelli bireyde soyutlanma,kaçış davranışları ortaya çıkabilmektedir.

3.4. Görme Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Görme engelli bireyler eğitimlerini öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranları ile bir arada genel ve mesleki liselerde sürdürebilecekleri gibi, Görme engelli bireyler için açılan Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezlerinde de sürdürebilirler.

Orta okul mezunu olan, genel ve mesleki liseye devam edemeyecek durumda olan ve 23 yaşından gün almamış görme engelli olan bireyler bu okullara gidebilirler. Görme engelli bireylere; temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak, iş ve mesleğe yönelik bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla bu okullarda eğitim verilmektedir.

Bu merkezlerde (okullarda) eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- ✓ Bu okullarda akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak Bireysel Eğitim Planı hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde Bireysel Eğitim Planlarında yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır. Sınıf mevcutları en fazla 10 kişiden oluşur. Bu okullarda dersler görme engelliler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.
- ✓ Programın süresi dört yıldır. Programın birinci sınıfında bireylere akademik bilgi ve beceriler ile uygulamalı iş eğitimi yoluyla atölyelerde gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise akademik bilgi ve becerilerin kazandırıldığı dersler ile uygulamalı atölye dersleri verilir.

- ✓ Meslek dersleri, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak belirlenir.
- ✓ İş yerine yerleştirilen bireyler kültür ve meslek derslerini haftada bir gün okulda, uygulamalı beceri eğitimini ise dört gün iş yerlerinde eğitim görürler. İş yerine yerleştirilemeyen bireyler ise okulda eğitimlerine devam ederler.
- ✓ Dönem sonlarında bireylere karne verilir. Programı tamamlayan bireylere Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi Öğrenim Belgesi verilir. Bu belge yükseköğretime devam etme hakkı sağlamaz, ancak bireylerin herhangi bir işte istihdam edilmesi durumunda ortaöğretim kurumlarından mezun olanlara tanınan özlük haklarından yararlanmalarını sağlar.
- ✓ Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezini tamamlayamayan bireyler, yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler.

Okula kayıt işlemleri için;

- ✓ Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından eğitsel tanılması yapılan ve gelişim özellikleri okula uygun görülen öğrencilerin Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu raporu hazırlanır.
- ✓ Hazırlanan bu raporlar Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından incelenerek yöneltme kararı alınır ve okula bildirilir.
- ✓ Yöneltme kararı okula bildirildikten hemen sonra Aday Öğrenci Kayıt defterine işlenir ve kendi yaş grubu içinde sıraya girer.
- ✓ Sırası gelen aday öğrencinin ailesine posta ya da telefon yoluyla kayıt çağrısı yapılır.
- ✓ Kayıt çağrısı sonunda okula kayıt işlemleri için gelen öğrenci okul psikolojik danışmanı ve özel eğitim öğretmenleri tarafından incelenerek gelişim özellikleri doğrultusunda uygun sınıfa yerleştirilir.

Okullarda yemek ve servis tüm özel eğitim okullarında olduğu gibi ücretsizdir.

Genel ve Mesleki Lise eğitimini tamamlayıp, üniversite sınavında başarılı olan birçok görme engelli bireyler de bulunmaktadır. Bu bireylerin genellikle avukatlık, müzisyenlik, sosyal, fen ve matematik, edebiyat, din, felsefe, yabancı dil dallarında öğretmenlik; ekonomi, sosyoloji, psikoloji dallarında uzmanlık; çeşitli kurumlarda yöneticilik, yazılı veya sözlü tercümanlık, bilgisayar operatörlüğü ve programcılığı, sekreterlik ve telefon santralculiği, danışma memurluğu, radyo televizyon ve gazetecilik mesleklerini yapabildikleri bilinmektedir.

Ayrıca İŞKUR ve çeşitli dernekler tarafından Görme Engellilere yönelik Bilgisayar Kullanma, Büro Yönetimi ve Sekreterlik Meslek Edindirme kursları açılmaktadır.

3.5.Görme Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir:

3.5.1.El Sanatları Atölyesi:

El Sanatları Atölyesinde bireylerin,takı tasarımı, dokuma, ahşap boyama, dekoratif eşya, çiçek yapımı, bebek yapımı ve seramik vb. eşyaların yapım sürecini; aynı zamanda bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- ✓ İş planı yapmak
- ✓ Atölye kurallarına uymak
- ✓ Takı tasarım tekniklerini kullanarak takı yapmak
- ✓ Ahşap boyama tekniklerini kullanarak ahşap boyamak
- ✓ Çeşitli malzemeleri bir araya getirerek dekoratif eşya yapmak
- ✓ Dokuma tekniklerini uygulamak
- ✓ Alanındaki araç ve gereci kullanmak ve bakımını yapmak
- ✓ Mesleki gelişime ilişkin etkinliklere katılmak
- ✓ Gerektiğinde ürünlerin satışını yapmak

Meslek Elemanlarında Aranacak Özellikler:

- ✓ Küçük motor kaslarını etkin kullanmak

- ✓ Temiz, titiz, dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak
- ✓ Yeni ürünler geliştirebilmek
- ✓ İş güvenliğine dikkat etmek

Takı tasarımı atölyesinde, Görme Engellilerin derslerde kullandığı abaküs, örgü, seramik, dekoratif eşya ve süslemeleri yapılmaktadır.

Ayrıca bu merkezlerde görme engelli bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlamak amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme , toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi çalışmaları yapılmaktadır.

BÖLÜM IV

EĞİTİLEBİLİR ZİHİNSEL ENGELLİLER

(HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL YETERSİZLİK)

4.1.Eğitilebilir Zihinsel Engelli Birey Kimdir?

Zihinsel engel, kişinin yaşadığı toplum içerisinde sorunlarla başa çıkma yeteneğini etkileyen, zihinsel bir kısıtlama ya da sınırlanmadır. Bir bireye zihinsel engelli tanısı konulabilmesi için ortalamanın altındaki zeka işlevi ile birlikte iletişimde, öz bakımda, evdeki yaşamda, toplumsal becerilerde, toplumsal yararlılıkta, kendini yönlendirmede, sağlığı korumada, akademik becerilerde ve çalışma alanlarında iki veya daha fazla bozukluğun bir arada olması ve bu durumun 18 yaşından önce başlaması öngörülür.

Hafif Düzeyde Zihinsel Engelli birey ise; Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireydir.

4.2.Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

- Geç ve güç öğrenirler.
- Dikkatleri kısa süreli ve dağınıktır.
- Akademik başarıları normal gelişim gösteren bireylere göre gerilik gösterir.
- Başarısızlık daha çok okuma yazmada, okuduğunu anlama ve anlatmadadır.
- Genelleme yapmakta zorlanırlar.

- Öğrendiklerini çabuk unuturlar.
- Benzerlik ve farklılıkları bulmada güçlük çekerler.
- Soyut kavramları öğrenmekte zorluk çekerler. Bundan dolayı aritmetik kavramları öğrenmede yaşıtlarından geri kalırlar.
- Toplumsal kuralları geç ve güç öğrendiklerinden dolayı kurallara uymakta zorluk çekerler.
- Dil ve konuşma becerilerinde gecikme görülür.
- Öğrenmede isteksizlik vardır.
- Genellikle kendilerinden yaşça küçük çocuklarla arkadaşlık kurarlar.
- İş edinmede ve bu işi sürdürmede sınırlılık yaşayabilirler.
- Fazla beceri gerektirmeyen el işlerini rahatlıkla yapabilirler
- Beceri istemeyen ya da yarı beceri isteyen iş ve mesleklerde başarılı olabilirler.
- Kendi başlarına alışveriş yapabilirler. Para değişimini doğru olarak yapabilirler ancak parayı ekonomik olarak kullanmada yardıma gereksinim duyarlar.
- Basit yemekleri ve günlük ev işlerini yapabilirler (temizlik, toz alma, çamaşır ve bulaşık yıkama vs.).

- Zekâ ile başarı arasında kuvvetli bir bağ bulunması nedeniyle bu çocuklar yaşıtlarına oranla daha başarısızdırlar
- Başarısızlık daha çok okuma-yazmada, okuduğunu anlamada, temel aritmetik becerileri kazanma ve akademik kavramlarda ortaya çıkmaktadır.
- Okuma yazma ve matematik becerilerini öğrenebilirler.
- Algıları, kavramları ve tepkileri basittir. İlgi süreleri, motivasyonları kısa süreli ve dikkatleri dağınıktır. Bu nedenle devamlı izleme ve teşvik edilmeye ihtiyaçları vardır.
- Gördükleri, duydukları şeyleri çabuk unuturlar, bellekleri zayıftır. Bu nedenle sık sık konuları tekrar etmek gerekir
- Somut kavramları, olayları daha iyi kavrarlar.
- Çeşitli durumları kavramada, genelleme yapmada, kazandıkları bilgileri ilişkilere göre gruplamada, öğrendiklerini transfer etmede zorluk çekerler
- Duygu ve düşüncelerini açık ve net ifade etmede güçlük çekerler.
- Görsel ve işitsel algılarında yaşıtlarına oranla gerilik gösterirler.
- Uzak gelecekle pek ilgilenmezler. Uzak geleceğe yönelik, planlama ve hazırlıkta bulunmazlar
- Benzerlik ve farklılığı ayırt etmede zorlanırlar. Tasarım ve çağrışım yetilerinde yetersizlik gözlenir. Olayları anlatma ve tartışma yetenekleri yaş düzeylerinin altındadır.

- Eşyaları genellikle tanırlar, eşyaları sınıflandırmada ve yararlarına ait kısa açıklamalar yapabilmede başarı gösterirler.

Psikomotor Gelişim Özellikleri

- Kol ve bacak kasları gelişmiştir, bazı çocuklar vücut hareketlerini (yürüme, koşma, merdiven çıkma v.b) normal yaşlıları ile aynı zamanda, bazıları ise yaşlılarından biraz daha gecikmeli olarak yerine getirebilmektedirler.
- Yürüyüş, sıçrama, atlama hareketlerini yapmada kolaylık görülür. Belirli uzaklığa topu fırlatma ve yakalama gibi el ve kol kaslarının kontrolüne yarayan düzenli denemeleri çoğu kez başarabilirler.
- Devamlı ve daha fazla dikkat harcayarak kalem fırça ve tebeşir kullanma becerisi kazanırlar. El becerilerine karşı ilgi artar. Makasla kâğıt kesmekten, çekiç ve testere gibi aletlerle iş yapmaktan hoşlanırlar, ama yaptıkları işler genellikle kabaca işlerdir.
- Fiziksel gelişimleri (boy-kilo) ise yaşlılarının gelişimi ile tutarlılık gösterir.
- Kolay yorulur ve sabırsızdırlar.

Dil ve Konuşma Gelişim Özellikleri

- Dil ve konuşma becerilerinde gecikme ve ilk basamaklarda takılma gibi durumlara sıklıkla rastlanmaktadır.
- Çeşitli dil ve konuşma bozukluklarına rastlanabilmektedir.
- Kelime dağarcıkları yaşlılarına göre geridir.
- Alıcı ve ifade edici dil gelişimi zayıflıklarına rastlanmaktadır.
- Çoğunlukla ilköğretime konuşma ve dil becerilerini zayıf da olsa kazanmış olarak başlamaktadırlar.

Sosyal ve Kişilik Gelişimi Özellikleri

- Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade edemezler, güvendikleri bir kişinin teşvik ve onayını beklerler.
- Genellikle kendilerinden yaşça küçük çocuklarla iletişim kurarlar.
- Yakın çevresindekilerle kolay dostluk kuramazlar. Kurdukları dostlukları uzun süre devam ettiremezler.
- Sosyal ilişkilerinde grupta daima başkalarına bağımlı olma eğilimindedirler. Grup etkinliklerinde bir lidere tabii olmayı isterler, sorumluluk almaktan çekinirler.
- Oyun ve toplum kurallarına uymakta zorluk çekerler. Kuralları güç oyunlara ve sosyal faaliyetlere katılmazlar.
- Sosyal durumlara uymada zorluk çekerler ve uyum sağlayacak uygun çözüm yolları bulamazlar.
- Sosyal faaliyetlere karşı ilgileri azdır. Çok az sayıda sosyal faaliyetlere katılırlar.
- Yeni durumlara uyum sağlamakta zorluk yaşarlar, daha çok monoton işler yapmaktan hoşlanırlar.

4.3.Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Orta okul mezunu olan, genel ve mesleki lise programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 23 yaşından gün almamış özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak, iş ve mesleğe yönelik bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla resmî ve özel, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (okulu) açılır.

Bu merkezlerde (okullarda) eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- ✓ Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezlerinde (okullarında) akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak Bireysel Eğitim Planı(BEP) hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

- ✓ Personel ve eğitim ortamının uygun olması durumunda farklı yetersizlikleri olan bireyler için özel eğitim sınıfları açılır.
- ✓ Sınıf mevcutları en fazla 10 kişiden oluşur.
- ✓ Merkezlerde (okullarda) dersler görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak, özel yetenek gerektiren dersler ve meslek dersleri ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.
- ✓ Bu kurumlarda bir ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır.
- ✓ Programın süresi dört yıldır. Programın birinci sınıfında bireylere akademik bilgi ve beceriler ile uygulamalı iş eğitimi yoluyla atölyelerde gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise akademik bilgi ve becerilerin kazandırıldığı dersler ile uygulamalı atölye dersleri verilir.
- ✓ Meslek dersleri, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak belirlenir.
- ✓ İş yerine yerleştirilen bireyler kültür ve meslek derslerini haftada bir gün okulda, uygulamalı beceri eğitimini ise dört gün iş yerlerinde eğitim görürler. İş yerine yerleştirilemeyen bireyler ise okulda eğitimlerine devam ederler.
- ✓ İş yerine yerleştirilen bireyler, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun çırak öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.
- ✓ İzleme ve yöneltme kurulu tarafından belirlenen bireyler, birinci sınıfın sonunda bir iş yerine yerleştirilirler. Ancak kurul, uygun olan bireyler için birinci sınıftan itibaren de iş yerine yerleştirme kararı alabilir.
- ✓ Bireylerin iş yerine yerleştirilmesi kararı bir aylık deneme süreci sonucunda kesinleşir.
- ✓ Bireylerin iş yerine yerleştirilebilmesi için velisinden İş Yerine Yerleştirilecek Öğrenciler İçin Veli Muvafakat Belgesi alınır.
- ✓ İş yerine yerleştirilen bireyler; iş yeri koordinatör öğretmeni tarafından düzenlenen Öğrenciyi İş Yerinde Gözlem ve İzleme Formu ile işveren tarafından düzenlenen İşe Yerleştirilen Öğrencilerin Devam Takip Çizelgesi dikkate alınarak izleme ve yöneltme kurulunca takip edilir.
- ✓ İşe ya da iş yerine uyum sağlayamayan bireyler için gerekli düzenlemeler yapılarak tedbirler alınır. Ancak, alınan tüm tedbirlere rağmen uyum sorunu devam eden bireylerin iş yeri, iş yeri koordinatör öğretmenin önerisiyle kurul tarafından değiştirilir veya bu bireyler eğitimlerine okulda devam ederler.

- ✓ Merkezin (okulların) imkân ve şartları uygun olduğu takdirde yarıyıl ve yaz tatillerinde de programlara devam edilebilir.
- ✓ Dönem sonlarında bireylere karne verilir. Programı tamamlayan bireylere Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi verilir. Bu belge yükseköğretime devam etme hakkı sağlamaz, ancak bireylerin herhangi bir işte istihdam edilmesi durumunda lise mezunlarına olanlara tanınan özlük haklarından yararlanmalarını sağlar.
- ✓ Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezini (okulunu) tamamlayamayan bireyler, yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler.

Hafif Düzeyde Zihinsel Engeli olan bireyler Engelli Memur Seçme Sınavı(EMSS)'na katılabilmektedirler. Ayrıca Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri sayısı sınırlı olsa da iş imkanı sağlamak için kurum ve kuruluşlarla protokol yapmaktadır. Mesleki Eğitim Merkezi mezunu öğrencilere, yerel yönetimlere bağlı resmi ve özel işletmeler, kendi bünyelerinde iş imkanı tanımaktadırlar. Öğrenciler ayrıca, aile işlerinde, terzi ya da kuaförlerin yanında çalışma olanağı bulabilmektedirler.

Okula kayıt işlemleri için;

- Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından eğitsel tanılması yapılan ve gelişim özellikleri okula uygun görülen öğrencilerin Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu raporu hazırlanır.
- Hazırlanan bu raporlar Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından incelenerek yöneltme kararı alınır ve okula bildirilir.
- Yöneltme kararı okula bildirildikten hemen sonra Aday Öğrenci Kayıt defterine işlenir ve kendi yaş grubu içinde sıraya girer.
- Sırası gelen aday öğrencinin ailesine posta ya da telefon yoluyla kayıt çağrısı yapılır.
- Kayıt çağrısı sonunda okula kayıt işlemleri için gelen öğrenci okul psikolojik danışmanı ve özel eğitim öğretmenleri tarafından incelenerek gelişim özellikleri doğrultusunda uygun sınıfa yerleştirilir.

4.4. Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Gidebileceği Mesleki Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

4.4.1.El Sanatları Atölyesi

El sanatları atölyesinde bireylerin, takı tasarım tekniklerini kullanarak takı yapabilmeleri,kumaş boyama,cam boyama yapabilmeleri,çeşitli malzemeleri bir araya getirerek dekoratif eşya yapabilmeleri,nakış,örgü gibi teknikleri kullanarak ürün elde edebilmeleri becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır

Görevleri

- Takı tasarım tekniklerini kullanarak takı yapabilmek
- Kumaş boyama tekniklerini kullanarak kumaş boyayabilmek
- Cam boyama tekniklerini kullanarak cam boyayabilmek
- Nakış kırk yama örgü teknikleri kullanarak ürün elde edebilmek
- Çeşitli malzemeleri bir araya getirerek dekoratif eşya yapabilmek
- Alanındaki araç gereci kullanabilmek

Meslek Elemanında Aranacak Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Dikkatli ve sabırlı olmalı,
- Gözlerinde herhangi bir özürlü (renk körlüğü, şaşılık vb.) olmamak,
- Renk ,şekil ve desen algısına sahip olmak,

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

4.4.2.Seramik Atölyesi

Seramik atölyelerinde bireylerin, çeşitli şekillendirme yöntemlerini kullanarak (Sucuk Tek., Plaka Tek., Döküm Yolu İle Şekillendirme Teknikleri vb..) form oluşturma becerisi kazanmaları ve gerekli araç-gereç kullanımını öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Şekillendirme yöntemine uygun çamur (Plastik çamur, Döküm çamuru, v.s.) hazırlamak
- Tekniğe ve isteğe uygun şekillendirmek,
- Ürünleri seramik fırınına yerleştirmek, uygun derecede 1.pişirimin yapmak
- Fırından çıkarılan ürünlerin, çeşitli dekor tekniklerinin kullanılarak renklendirmek
- Renklendirilen ve dekorlanan ürünlerin sırlama tekniklerine uygun olarak sırlamak.
- Gerekli temizliğin yapılarak 2.pişirim için fırına yerleştirmek
- Sır pişirimi yapılan çalışmaların fırında çıkartılarak yardımcı malzemelerle çalışmalarını tamamlamak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak,
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak
- İş güvenliğine dikkat edebilmek

4.4.3.Kuaförlük- Güzellik Ve Saç Bakım Atölyesi:

Kuaförlük atölyesinde bireylerin,gerekli malzemeleri kullanarak yıkama,fön çekme,mini el bakımı ve mini cilt bakımı yapabilmesi,bu çalışmalar için gerekli malzemeleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Saç yıkama
- Fön çalışması
- Mini cilt bakımı

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- Dikkatli ve sabırlı olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi, atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak
- Temiz,düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- İş güvenliğine dikkat etmek

4.4.4.Yiyecek-İçecek Hizmetleri Atölyesi-Gıda Teknolojisi Atölyesi

Yiyecek içecek hizmetleri atölyesinde bireylerin, beslenme, temizlik kuralları,sofra görüğü kuralları,yemek pişirme,basit pasta,börek,kurabiye pişirme,aynı zamanda hazır ürünlerin yapılması ve servis edilmesinin gerçekleşmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Pasta-börek-kurabiye pişirmek
- Hazır yiyecekleri hazırlamak
- Basit yemek hazırlamak (çorba,,makarna vb.)
- Kullanılan malzemelerin ve alanın temizliğini sağlamak
- Servis yapmak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Temiz düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Ocak kullanabilmeli ya da ocak kullanmasını öğrenecek yeterlilikte olmak,
- Servis yapabilecek yeterlilikte olmak

4.4.5.Ahşap Atölyesi-Mobilya Dekorasyon

Bu atölyelerde öğrencilerin gerekli malzemeleri kullanarak, daha çok ahşap hediyelik eşya vb. basit ürünler ortaya koyarak; motor becerilerini geliştirmek, başarabilme duygusunu yaşatmak, el becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Zımpara yapmak,
- Modele uygun büyüklükte ahşap kesmek (testere kullanmak) (motifi ahşap zemine taşımak)
- Modele bakarak ahşaba uygun şekli vermek, (motifi çizgi hizasında kıl testeresi ile kesmek)
- Modele bakarak parçaları tutkalla yapıştırmak,
- Modele uygun şekilde ürünü boyamak,
- Ürünün boyası kuruduktan sonra cilalama işlemini gerçekleştirmek.
- Hazır kontrplak, mdf, sunta lam vb. malzemeleri kesip şekil verebilmek
- Hasırla kürsü(tabure üstüne)yapabilmek

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilmek, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Sorumluluk sahibi olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak,
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmek

4.5.6.Ev Ekonomisi-Beslenme Atölyesi

Ev Ekonomisi–Beslenme bölümünde bireylerin,alışveriş listesi hazırlanması,alışveriş yapabilmesi,alışveriş yaparken nelere dikkat edileceğini öğrenme becerilerinin kazanılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Alışveriş listesi hazırlamak
- Alışveriş yapmak
- Alışveriş yaparken nelere dikkat edileceğini öğrenmek,
- Para hesabı yapabilmek,

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler

- Temel okuma yazma bilmek
- Parayı tanımak
- Basit işlem bilgisine sahip olmak
- Dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak
- İnce motor becerileri el kasları gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç-gereçleri kullanmaya uygun olmak

4.5.7.Matbaa Teknolojisi Atölyesi

Matbaa atölyesinde bireylerin,Ciltçilik dalında,basit not defteri hazırlama, serigrafi baskı çalışmaları yapmaları ve kullanılan malzemeleri tanımaları amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Not defteri hazırlamak
- Serigrafi baskı çalışması yapmak(Serigrafi baskı çalışmalarında promosyonda kullanılan kalem, çakmak, takvim, vb. malzemeler üzerine baskı uygulamaları yapmak.)
- Atölyede kullanılan alet ve makinaları tanımak
- Atölyede kullanılan alet ve makinaların bakımını yapmak

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler

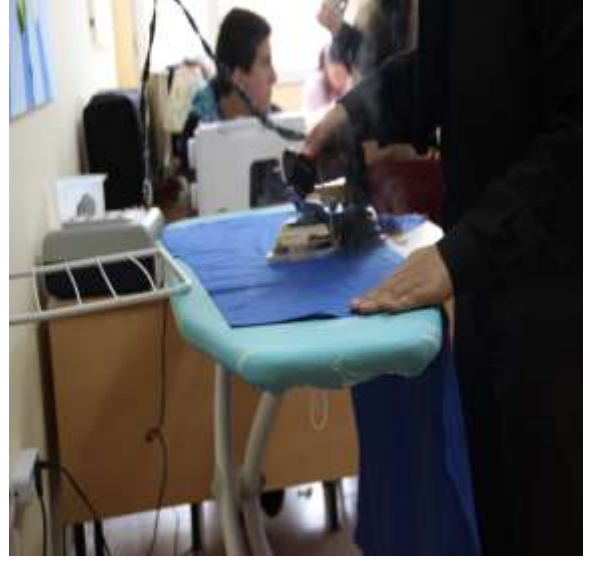
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Sorumluluk sahibi olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak
- İnce motor becerileri el kasları gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç-gereçleri kullanmaya uygun olmak

4.5.8.Tekstil Teknolojisi Atölyesi,

Tekstil atölyesinde bireylerin,temel dokuma örgülerini basit bir şekilde dokuma tezgâhında atkı ve çözgü iplikleri vasıtasıyla oluşturmaları ve bunları çeşitli desenlerle çeşitli ürünlere dönüştürme becerilerini kazandırılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Dokuma tezgahını kullanmak
- Temel dokuma örgüleri(dar kilimler, kırlent, çanta vb.) yapmak
- Ev tekstil ürünleri(yatak, çarşaf, havlu vb.) üretmek
- Kullanılan araç ve gereçlerin bakımını yapmak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Temiz düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak
- İnce motor becerileri el kasları gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede

kullanılan araç-gereçleri kullanmaya uygun olmak

4.5.9.Metal Teknolojisi Atölyesi

Metal teknolojisi atölyesinde bireylerin,bu sektörde kullanılan malzemeleri tanıyarak ferforje çalışmaları için fikir üretebilmeleri,eğitimciye yardımcı olabilmeleri becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Kullanılan malzemeleri tanımak
- Sektörü tanımak
- Fikirler üretebilmek
- Eğitimciye yardımcı olabilmek

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler

- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Öğrenmeye açık olmak
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Temiz düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak
- İnce motor becerileri el kasları gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç-gereçleri kullanmaya uygun olmak

4.5.10.Büro Yönetimi Ve Sekreterlik

Büro yönetimi ve sekreterlik bölümünde bireylerin ,büro araç ve gereçlerini tanıması ve kullanması becerileri edinmeleri amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Telefon kullanabilmek
- Fax kullanabilmek
- Basit dosyalama yapabilmek

Meslek Elemanlarında aranan Özellikler:

- Temiz, düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Güleryüzlü olmak
- İletişim becerilerine sahip olmak
- Ofis malzemelerini kullanmak
- Eksik malzemeleri tespit etmek, yöneticiye bildirmek

4.5.11.Kat Hizmetleri Atölyesi:

Kat hizmetleri atölyesinde bireylerin,Otel ve diğer konaklama tesislerinde katlardaki odaların tertip, düzen ve temizliğinden sorumlu bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Odalardaki çarşafı değiştirmek
- Yatakları düzeltmek
- Odanın genel temizliğini yapmak

- Odalardaki eksikleri belirlemek ve tamamlamak

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Temiz düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Fiziksel olarak herhangi bir sorunun bulunmamak
- İnsanlarla iletişim kurabilmek
- Talimat altında çalışabilmek
- Temizlik malzemelerine karşı alerjisi olmamak.

4.5.12.Konaklama- Seyahat Atölyesi

Kat hizmetleri-Seyahat atölyesinde bireylerin,kat hizmet elemanı olarak yetiştirilmesi amaçlamaktadır.

Görevleri:

- Servis açma
- Servis yapma

- Kuvör açma
- Mutfak temizlik ve bakımını sağlamak

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Temiz düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Fiziksel olarak herhangi bir sorunun bulunmaması
- İnsanlarla iletişim kurabilmek
- Talimat altında çalışabilmek

4.5.13.Görsel Sanatlar Atölyesi

Bu atölyede, desen çizme, renk kullanımını öğrenme, perspektif ve kompozisyon bilgisini geliştirme ve bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Atölye kurallarına uymak
- Atölyedeki materyalleri tanımak ve kullanmak
- Çizim çalışmalarıyla, perspektif ve kompozisyon bilgisini geliştirmek

- Akrilik boyayla tual üzerine çalışma yapmak

- Kara kalem, yağlı boya, sulu boya , pastel boya tekniklerini kullanarak resim yapabilmek

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- Temiz, düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- İnce motor becerileri el kasları gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç-gereçleri kullanmaya uygun olmak.

4.5.14.Mum Atölyesi:

Mum yapımı atölyesinde bireylerin, gerekli malzemeleri kullanarak mum yapabilmesi ve mum yapımında kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Mum yapımında kullanılan parafini eritmek
- Parafine uygun miktarda stearin ve boya ekleyerek karıştırmak
- Elde edilen malzemeyi mum kalıplarına dökmek
- Mum sıvısını kalıplara döktükten sonra kalıbın ortasına mumun fitilini dikkatlice yerleştirmek
- Mum oda sıcaklığına gelinceye kadar bekleme ve kalıptan çıkarmak

Meslek Elemanında Aranan Özellikler:

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak

- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak
- Ocak kullanabilmeli ya da ocak kullanmasını öğrenecek yeterlilikte olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

4.5.15.Müzik Atölyesi

Müzik atölyesinde bireylerin, bir şarkıya ritim ile eşlik edebilmesi, bir müzik aleti çalabilmesi, şarkı söyleyebilmesi, grupla bir şarkı performansı sergileyebilmek için gerekli olan becerilerin kazandırılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Atölye kurallarına uymak
- Müzik aletlerini kullanarak şarkıya eşlik etmek
- Ritim ile müziğe eşlik etmek
- Sözle müziğe eşlik etmek
- Bir müzik aleti çalabilecek el ayak koordinasyonuna sahip olmak
- Atölyedeki müzik aletlerini kullanmak

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan müzik aletlerini kullanmaya uygun olmak.
- Dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak.
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak.
- Bir müzik aleti çalabilme ya da şarkı söyleyebilmek için gerekli yeterliliğe sahip olmak.

4.5.16.Bilgisayar Atölyesi

Bu atölyede bireylerin,temel bilgisayar okur-yazarı olabilmeleri, ofis programlarını kullanabilmeleri ve photoshop uygulamaları yapabilmeleri becerilerinin kazandırılması ve

geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Klavye üzerinde tuşlar ve görevlerini öğrenmek
- Dosya açmak, kapatmak ve kaydetmek
- Metin seçmek, kopyalamak, kesmek, yapıştırmak
- İnternete girmek, İnternette gezinti yapmak
- e-mail adresi almak
- Fotoğraf eklemek
- Photoshop programlarını kullanmak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler:

- İş birliği yapabilmek, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.
- Araştırmacı olmak

BÖLÜM V

ÖĞRETİLEBİLİR (ORTA-AĞIR DÜZEYDE) ZİHİNSEL ENGELLİLER

5.1.Öğretilebilir Zihinsel Engelli Kimdir?

Öğretilebilir teriminin iki anlamı vardır. Temel akademik becerilerde eğitilemez,günlük hayatın gerektirdiği sosyal uyum,pratik iletişim ve özbakım becerilerini öğrenebilirler.

5.2.Öğretilebilir Zihinsel Engellilerde Sınıflandırma Nasıldır?

Eğitsel olarak öğretilebilir olarak tanımlanan zihinsel engelli

bireyler,tıbbi/psikolojik açıdan orta düzeyde zihinsel engelli ve ağır düzeyde zihinsel engelli olmak üzere iki grupta tanımlanır.

Orta Düzeyde Zihinsel Engelli; Zihinsel işlevler ile kavramsal,sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeni ile temel akademik,günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özeleğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireydir.

Ağır Düzeyde Zihinsel Engelli; Zihinsel işlevler ile kavramsal,sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeni ile özbakım becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren,yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.

5.3. Öğretilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

Zihinsel Gelişim Özellikleri

- Akademik kavramları geç ve güç öğrenirler, dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir. Devamlı izleme, teşvik ve değişiklik isterler.
- İlgileri kısa sürelidir.
- Soyut kavramları anlamada güçlük çektikleri için zaman kavramını ve aritmetik kavramları algılama çok geç ve güç gelişir.

- Genelme yapmakta zorlanır, kazandıkları bilgileri ilişkilere göre gruplamada güçlük çekerler.
- Bellekleri zayıftır, gördükleri duydukları şeyleri çabuk unuturlar, bu nedenle sık sık konuları tekrar etmek gerekir.
- Duygu ve düşüncelerini açık ve net ifade edemezler.
- İki şey arasındaki benzerlik ve ayrılığı kolay ayıramazlar. Tasarım ve çağrışım yetersizdir.
- Olayları anlatma ve tartışma yetenekleri takvim yaşının altındadır.
- Bu çocuklar tuvalet eğitimlerini belki yaşitlarından geç kazanacaklardır ama temizlik ve yemek alışkanlıklarını kendi yaşitları ile aynı zamanda kazanabilirler.
- Öğretilbilir zekâ engelli çocuklarda sofr kurallarını yaşitları gibi kazanabilirler.
- Toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenebilirler.

Psikomotor Gelişim Özellikleri:

- Kol bacak kasları gelişmiştir, bazı çocuklar vücut hareketlerini (yürüme, koşma, merdiven çıkma v.b) normal yaşitları ile aynı zamanda, bazıları ise yaşitlarından biraz daha gecikmeli olarak yapabilirler.
- Devamlı ve daha fazla dikkat harcayarak kalem fırça ve tebeşir kullanma becerisi kazanırlar. El becerilerine karşı ilgi artar. Makasla kâğıt kesmekten, çekiç ve testere gibi aletlerle iş yapmaktan hoşlanırlar, ama yaptıkları işler genellikle kabaca işlerdir.
- Bir kısmı bakmadan adını-soyadını yazabilecek hale gelebilir. Ancak, okumayı tam olarak öğrenebilenlerin sayısı oldukça sınırlıdır.
- Fiziksel gelişimleri (boy-kilo) ise yaşitlarının gelişimi ile bir tutarlılık gösterir.

Dil ve Konuşma Gelişim Özellikleri:

- Konuşmayı yaşitlarının geçtiği aynı basamaklardan geçerek öğrenir ve geliştirirler, ancak bu basamaklardan geçiş hızları yavaştır. Bu nedenle dil ve konuşma becerilerinde gecikme ve ilk basamaklarda takılma gibi durumlara sıklıkla rastlanmaktadır.
- Bu çocuklarda her tür konuşma ve dil bozukluklarına rastlamak mümkündür. Sekiz yaşlarında kelime dağarcıkları normal çocuklarınkinin %25-35'i kadardır.
- Alıcı ve ifade edici dil gelişimi zayıflıklarına rastlanmaktadır.

Sosyal ve Kişilik Gelişimi Özellikleri:

- Genellikle kendilerinden yaşca küçük çocuklarla iletişim kurarlar.

- Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade edemezler, güvendikleri bir kişinin teşvik ve onayını beklerler.
- Yakın çevresindekilerle kolay dostluk kuramazlar. Kurdukları dostlukları uzun süre devam ettiremezler.
- Sosyal ilişkilerinde grupta daima başkalarına bağımlı olma eğilimindedirler. Grup etkinliklerinde bir lidere tabii olmayı isterler, sorumluluk almaktan çekinirler.
- Oyun ve toplum kurallarına uymakta zorluk çekerler. Kuralları güç oyunlara ve sosyal faaliyetlere katılmazlar.
- Sosyal faaliyetlere karşı ilgileri azdır. Çok az sayıda sosyal faaliyete katılırlar.
- Sosyal ilişkilerinde kendilerini grupta kabul ettirecek becerileri azdır.

5.4.Öğretilebilir Zihinsel Engelli Bireylerin Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Genel ve mesleki lise eğitim programlarından yararlanamayacak durumda ve 23 yaşından gün almamış olan özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin; temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak ve iş/mesleğe yönelik beceriler kazandırmak amacıyla resmî ve özel, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri (okulları) açılır.

Bu merkezlerde (okullarda) eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerinde (okullarında) akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak Bireysel Eğitim Planı(BEP) hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.
- Personel ve eğitim ortamının uygun olması durumunda farklı yetersizlikleri olan bireyler için özel eğitim sınıfları açılabilir.
- Bu merkezlerde (okullarda); tuvalet eğitimini kazanamamış, yoğun davranış problemleri gösteren ve grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitime hazırlanması amacıyla bire bir eğitim uygulaması yapılır. Bire bir eğitim uygulaması kapsamındaki öğrenciler grup eğitime katılmazlar. Bu öğrencilere verilecek eğitimin süresi ve haftalık ders saati sayısı özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir.
- Bu kurumlarda sınıf mevcutları en fazla 10 kişiden oluşur.
- Merkezlerde (okullarda) dersler görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak özel yetenek gerektiren dersler ve meslek dersleri ile din kültürü ve

ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

- Programın süresi dört yıldır. İş ve uygulama dersleri, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak açılır.
- Kurumun imkân ve şartları uygun olduğu takdirde yarıyıl ve yaz tatillerinde de programlara devam edilebilir.
- Bu kurumlarda bir ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır. Günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı okul yönetimince belirlenir.
- Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerini (okullarını) tamamlayan bireylere Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi verilir. Ancak, bu belge mesleki eğitim merkezlerince verilen belgeye denk değildir.
- Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerini (okullarını) tamamlayan bireyler diğer yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler.

Okula kayıt işlemleri için:

- Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından eğitsel tanılaması yapılan ve gelişim özellikleri okula uygun görülen öğrencilerin Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu raporu hazırlanır.
- Hazırlanan bu raporlar Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından incelenerek yöneltme kararı alınır ve okula bildirilir.
- Yöneltme kararı okula bildirildikten hemen sonra Aday Öğrenci Kayıt defterine işlenir ve kendi yaş grubu içinde sıraya girer.
- Sırası gelen aday öğrencinin ailesine posta ya da telefon yoluyla kayıt çağrısı yapılır.
- Kayıt çağrısı sonunda okula kayıt işlemleri için gelen öğrenci okul psikolojik danışmanı ve özel eğitim öğretmenleri tarafından incelenerek gelişim özellikleri doğrultusunda uygun sınıfa yerleştirilir.

5.5.Öğretilbilir Zihinsel Engelli Bireylerin Gidebileceği Meslek Eğitim Atölyeleri Nelerdir?

Orta-ağır düzeyde zihinsel engelli bireylerin eğitiminde daha çok sosyal yaşama katılabilecekleri, üretim yapabilecekleri, kendini ifade edebilecekleri çeşitli iş ve uğraşı becerilerini kazandırmaya yönelik olan İş Uygulama Merkezleri öne çıkmaktadır.

İş Uygulama Merkezlerinde yer alan atölyelerde temel hedef öğrencilerin bir uğraşı kazanmasını sağlamaktır. Türkiye'deki yasalarda Orta- ağır zihinsel engelli bireylerin çalışabileceği mesleklere ilişkin net tanımlar olmadığından dolayı İşkur bu bireylerin meslek hayatına kazandırılmasında sıkıntı yaşanmakta bu bireyler sadece yakınlarının yanında çalışma imkanı bulabilmektedir.

İstanbul genelinde yer alan iş uygulama merkezleri bünyesindeki atölyeler şunlardır:

5.5.1.Takı Atölyesi

Takı atölyelerinde bireyin kolye, küpe vb. eşyaların yapım sürecini; aynı zamanda bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması/geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Takı yapımında kullanılan malzemeleri hazırlamak,
- Takı yapımında kullanılacak malzemeleri modelden yola çıkarak düzenlemek,
- Takı yapımında kullanılan ip, zincir, tel vb ürünlere, takı malzemesini dizmek,
- Gerekli malzemeleri birbiri ile

doğru şekilde birleştirdikten sonra gerekli son düzeltmeleri yaparak ürünü kullanıma hazır hale getirmek.

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup

alışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak

- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Gözlerinde herhangi bir özü (renk körlüğü, şaşılık vb.) olmamak
- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Ancak öğretilabilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.2.Seramik Atölyesi

Seramik atölyelerinde bireylerin, kil ve çamur gibi malzemeleri kullanarak üç boyutlu cisimleri oluşturarak bunları oluşturma amacıyla kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Kullanılacak malzemeyi yoğurmak
- Kullanılacak malzemeye kalıp kullanarak şekil vermek
- Seramik fırınına malzemeye uygun dereceye getirmek
- Şekil verilen malzemeyi seramik fırınında uygun sürede pişirmek
- Fırından çıkarılan ürünleri, çeşitli dekor tekniklerinin kullanılarak renklendirmek
- Renklendirilen ve dekorlanan ürünleri, sırlama tekniklerine uygun olarak sırlamak.

- Gerekli temizliğin yapılarak 2. pişirim için fırına yerleştirmek
- Sır pişirimi yapılan çalışmaların fırında çıkartılarak yardımcı malzemelerle çalışmaları tamamlamak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Ancak öğretilbilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.3. Mum Atölyesi

Mum yapımı atölyesinde bireylerin, gerekli malzemeleri kullanarak mum yapabilmesi ve mum yapımında kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Mum yapımında kullanılan parafini eritme,
- Parafine uygun miktarda stearin ve boya ekleyerek karıştırma,
- Elde edilen malzemeyi mum kalıplarına dökme,
- Mum sıvısını kalıplara

döktükten sonra kalıbın ortasına mumun fitilini dikkatlice yerleştirme,

- Mum oda sıcaklığına gelinceye kadar bekleme ve kalıptan çıkarma.

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak,
- Dikkatli ve sabırlı olmak,
- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak,
- Ocak kullanabilmeli ya da ocak kullanmasını öğrenecek yeterlilikte olmak,
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Ancak öğretilebilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.4.Yiyecek-İçecek hizmetleri Atölyesi

Yiyecek içecek hizmetleri atölyesinde bireylerin, gerekli malzemeleri kullanarak sandviç, tost, hazır çorba gibi pratik yemekleri yapabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Tost yapmak
- Sandviç yapmak
- Hazır çorba yapmak
- Salata yapmak
- Toz içecek hazırlamak
- Çay demlemek
- Yemek masası

hazırlamak

- Yemek masası toplamak
- Bulaşıkları makineye dizme/bulaşıkları yıkamak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Ocak kullanabilmeli ya da ocak kullanmasını öğrenecek yeterlilikte olmak
- Sebze-meyve doğrayabilmeli ya da bu beceriyi öğrenebilecek yeterlilikte olmak

Ancak öğretilbilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.5.Ağaç İşleri Atölyesi-Ahşap Atölyesi:

Ağaç İşleri atölyesinde bireylerin, gerekli malzemeleri kullanarak ahşap eşyaları yapabilmesi ve ahşap eşya (mücevher kutusu, sehpa, sandalye gibi) yapımında kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Zımpara yapmak,
- Modele uygun büyüklükte ahşap kesmek (testere kullanmak,
- Modele bakarak ahşaba uygun şekli vermek
- Modele bakarak parçaları tutkalla yapıştırmak
- Modele uygun

şekilde ürünü boyamak

- Ürünün boyası kuruduktan sonra cilalama işlemini gerçekleştirmek

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak,
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmesi ya da bu araçları kullanmayı öğrenebilecek yeterlilikte olmak.

Ancak öğretilbilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.6.Galoş Atölyesi

Galoş atölyesinde bireylerin, gerekli malzemeleri kullanarak galoş yapabilmesi ve galoş yapımında kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Kalıba poşeti yerleştirmek
- Poşete lastik geçirmek
- Galoş makinasında galoşa son şeklini verme
- Galoşu paketlemek

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliğı yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmesi ya da bu araçları kullanmayı öğrenebilecek yeterlilikte olmak

Ancak öğretilebilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.7.Resim Atölyesi

Bu atölyede bireylerin,renk kullanımını öğrenme,kompozisyon bilgisini geliştirme ve bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Atölye kurallarına uymak

- Atölyedeki materyalleri tanımak ve kullanmak

- Çizim çalışmalarıyla kompozisyon bilgisini geliştirmek

- Kesme-yapıştırma

ile resim oluşturmak

- Kara kalem, yağlı boya, sulu boya, pastel boya tekniklerini kullanarak resim yapabilmek

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler:

- Temiz, düzenli ve sorumluluk sahibi olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmesi ya da bu araçları kullanmayı öğrenebilecek yeterlilikte olmak
- Şekil, renk ve boyutları doğru şekilde algılamak

Ancak öğretilabilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.8.Müzik Atölyesi:

Müzik atölyesinde, bir şarkıya ritim ile eşlik edebilme, bir müzik aleti çalabilme, şarkı söyleyebilme, grupla bir şarkı performansı sergileyebilmek için gerekli olan becerilerin kazanılması, geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Atölye kurallarına uymak
- Müzik aletlerini kullanarak şarkıya eşlik etmek
- Ritimleri algılamak
- Ritim ile müziğe eşlik etmek
- Sözle müziğe eşlik etmek
- Bir müzik aleti çalabilecek el ayak koordinasyonuna sahip olmak
- Atölyedeki müzik aletlerini kullanmak

Meslek Elemanlarında Aranacak Özellikler:

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan müzik aletlerini kullanmaya uygun olmak.
- Dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak.
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak.
- Bir müzik aleti çalabilme ya da şarkı söyleyebilmek için gerekli yeterliliğe sahip olmak

Ancak öğretilabilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.9.Bilgisayar Atölyesi

Bu atölyede bireylerin bilgisayarı açıp-kapatmaları, paintte resim yapabilmeleri, Word dosyası açarak okuma-yazma çalışmaları yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Klavye üzerinde en çok kullanılan tuşları ve görevlerini öğrenmek
- Word dosyası açmak, kapatmak ve kaydetmek
- İnternete girmek, Web sayfalarını incelemek
- Metin kopyalama, kesme ve yapıştırma yapmak
- Paintte resim yapmak, kaydetmek

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler:

- İş birliği yapabilmek, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Gözlerinde herhangi bir problem olmamak.
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmesi ya da bu araçları kullanmayı öğrenebilecek yeterlilikte olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Ancak öğretilebilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

5.5.10.Bahçecilik Atölyesi

Bahçecilik atölyesinde bireylerin, yetişmesi kolay bitkilerin üretimini sağlamaları amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Soğan, maydanoz gibi bitkileri ekmek- dikmek
- Lale soğanlarını apalamak
- Toprağı eşelemek
- imleri düzeltmek

Meslek Elemanında Aranılan

Özellikler:

- İş birliği yapabilmek, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Atölyede yer alan araçları kullanabilmesi ya da bu araçları kullanmayı öğrenebilecek yeterlilikte olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişiminin atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Ancak öğretilbilir bireylerin bu özelliklerin tümüne sahip olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Atölyeye kayıt için beklenen özelliklere sahip olmama durumunda önemli olan şey, bireyin bu özellikleri kazanabilecek olgunlukta olmasıdır.

BÖLÜM VI

OTİSTİK BİREYLER

6.1.Otistik Birey Kimdir?

Otistik birey; sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılığı erken çocukluk döneminde ortaya çıkan ve bu özellikleri nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.

Otizm, sosyal ve iletişim becerilerinin oluşmasını etkileyen bir gelişim bozukluğudur. Otizm genellikle yaşamın ilk 3 yılında ortaya çıkan her kültürde dünyanın her yerinde görülmekte olan ve erkeklerde kızlara oranla daha yaygın olarak görülen gelişimsel bir bozukluktur.

6.2.Otistik Bireylerin Sınıflandırılması Nasıldır?

Her çocuktaki otistik belirtiler ve bu belirtilerin seviyesi farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle otizmin seviyelerini kategorize etmek güçtür. Ayrıca, A tipik otizm ve Rett Sendromu olarak bilinen otizm formları da bulunmaktadır.

6.2.1.Atipik Otizm

Atipik otizm, başka şekilde sınıflandırılmayan yaygın gelişimsel bozukluklar için kullanılan genel bir terimdir. Atipik otizm, otizm ya da Asperger sendromunun bazı özelliklerinin görülüp, bazılarının görülmemesi durumlarında; diğer bir deyişle, kuşkulu durumlarda konulan tanıdır. Örneğin, hafif otistik belirtiler gösterme durumunda ya da yüksek işlevli otizm özelliği gösterme durumunda, genellikle, atipik otizm tanısı konmaktadır.

6.2.2.Rett Sendromu

Rett sendromu 6–18 aylar arasında başlar. Neredeyse yalnızca kızlarda görülen bu

sendrom, kalıtsaldır. Sendromun başlamasıyla, tüm zihinsel, sosyal, iletişimsel ve devinsel beceriler geriler; ayrıca, denge bozuklukları ortaya çıkar.

6.3.Otistik Bireylerin Genel Özellikleri Nelerdir?

Belirtilerin şiddeti ve var olma durumu kişiden kişiye farklılık gösterse de otistiklerde şu alanlarda belirgin özellikler gözlenir:

Sosyal gelişim

- Çevresindeki bireylerin farkında olmamak
- Çevredeki değişikliklere karşı tepki gösterme
- Nesnelerin daha çok ayrıntılarıyla ilgilenme
- Kendisinin rahat ve güvenli olabileceği ortamı seçme becerisine sahip olmamak.
- Taklit davranışının yetersizliği ya da hiç olmaması.
- Sosyal oyun davranışının yetersizliği ya da hiç olmaması.
- Arkadaşlık ilişkilerindeki yetersizlik
- Göz göze gelme, yüz ifadesi ve beden dili gibi sözsüz iletişim becerisinin gelişiminde belirgin problemler yaşamak
- Yaşlılarıyla arkadaşlık kuramamak
- Başkalarıyla eğlence, ilgi veya başarıyı paylaşmaya karşı ilgisizlik
- Empati eksikliği (diğerlerinin acı ve üzüntü gibi duygularını anlamada zorluk)

Dil gelişimi

- Karşılıklı iletişimin olmaması.
- Yaratıcılığın olmaması.
- Konuşmanın içeriği ve şeklinde normalden farklılık.
- Karşılıklı dialog kurmada yetersizlik.
- Konuşmayı öğrenememe veya konuşmada gecikme.(Otistiklerin %40'ı konuşamamaktadır.)
- Sohbet etmeye başlamada zorlanma. (Ayrıca otistikler başlamış bir konuşmayı

sürdürmede zorlanırlar).

- Kalıplaşmış veya sürekli tekrarlanan konuşma. (Otistikler daha önceden duydukları belli bir cümleyi sürekli tekrar ederler).
- Dinleyicilerinin bakış açısını anlamada zorlanma. (Bir otistik karşısındakinin espri yaptığını anlamayabilir).

Duygusal Gelişim

- Özel Korkular: Sudan korkma, ayakkabı ayağını sıktığı için ayakkabı giymeyi istememe gibi.
- Tehlikelerin Farkında Olmama: Yüksek bir duvarın üzerinde yürüme vb.
- Nedensiz Gülme ve Ağlama Davranışları Gösterme.
- Değişikliklere Karşı Tepki Gösterme: En küçük bir değişiklik onların sevinç çığlıklarına ya da öfke nöbetlerine yol açabilmektedir.

Davranış Özellikleri :

- Öfke nöbetleri.
- Günlük yaşamla ilgili alışkanlıkların değişimine karşı çıkma.
- İlginin son derece sınırlı olması.
- Parçalara alışılmışın dışında odaklanma. Otistik çocuklar, arabayla oynamaktan çok arabanın tekerleğiyle oynamak gibi daha çok oyuncağın bir bölümüne odaklanırlar.
- Belirli konularla meşgul olma. Örneğin, daha büyük çocuklar ve yetişkinler video oyunlarına, kartlarına veya araba plakalarına hayran olabilirler.
- Aynı şeyler ve rutin ihtiyacı. Örneğin, otistik bir çocuk salatadan önce hep ekmek yemek veya okula hep aynı yoldan gitmek ister.
- Kalıplaşmış (stereotip) davranışlar. Örneğin, sallanma veya el çırpma
- Çevresine zarar verici davranışlar,
- Kendisine zarar verici davranışlar,

6.4.Otistik Çocukların Mesleki Eğitim Olanakları Nelerdir?

Eğer otistik çocuğunuz 15-21 yaşları arasındaysa ve orta okul diplomasına sahipse, lise öğrenimini öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranları ile bir arada genel ve meslek liselerde sürdürmelidir.

İlkokul ve ortaokulu tamamlayan ancak çeşitli nedenlerle liseye devam edemeyen bireyler, uzaktan öğretim yoluyla Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi veya Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Açık Öğretim Lisesinde eğitimlerini sürdürebilirler.

Eğer otistik çocuğunuz 15-21 yaşları arasındaysa ve genel eğitim programlarından yararlanamayacak durumda ise,temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyum sağlamak ve iş/mesleğe yönelik beceriler kazanmak amacıyla farklı konu ve sürelerde meslek kurslarına ya da Otistik Çocuklar Özel İş Eğitim Uygulama Merkezlerine devam edebilir. Ayrıca, aileler otizmli çocukları için halk eğitim merkezlerinde meslek kursu açılması talebinde bulunabilirler.

6.4.1.Otistik Çocuklar Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri

Otistik çocukların gidebileceği üçüncü kademe okulları Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleridir. Bu merkezlere gidebilmek için yapılması gereken kayıt işlemleri aşağıdaki şekildedir;

- ✓ Öncelikle rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından eğitsel tanılması yapılan ve gelişim özellikleri okula uygun görülen öğrencilerin Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu raporu hazırlanır.
- ✓ Hazırlanan bu raporlar Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından incelenerek yöneltme kararı alınır ve okula bildirilir.
- ✓ Yöneltme kararı okula bildirildikten hemen sonra Aday Öğrenci Kayıt defterine işlenir ve kendi yaş grubu içinde sıraya girer.
- ✓ Sırası gelen aday öğrencinin ailesine posta ya da telefon yoluyla kayıt çağrısı yapılır.
- ✓ Kayıt çağrısı sonunda okula kayıt işlemleri için gelen öğrenci okul psikolojik danışmanı ve özel eğitim öğretmenleri tarafından incelenerek gelişim özellikleri doğrultusunda uygun sınıfa yerleştirilir.

Okulda yemek ve servis tüm özel eğitim okullarında olduğu gibi ücretsizdir. Bu okullar da gündüzlü öğretim ve tam gün eğitim yapılmaktadır. Bu okullarda bulunan atölyelerin kontenjanları en fazla 10 kişi ile sınırlıdır.

6.5.Otistik Çocuklar Özel Eğitim Eş Uygulama Merkezlerindeki Atölyeler Nelerdir?

Otistik bireylerin öğretiminde daha çok sosyal yaşama katılabilecekleri, üretim yapabilecekleri, kendini ifade edebilecekleri çeşitli iş ve uğraşı becerilerini kazandırmaya yönelik olan İş Uygulama Merkezleri öne çıkmaktadır.

İş Uygulama Merkezlerinde yer alan atölyelerde temel hedef öğrencilerin bir uğraşı kazanmasını sağlamaktır. Türkiye'deki yasalarda otistik bireylerin çalışabileceği mesleklere ilişkin net tanımlar olmadığından dolayı İŞKUR bu bireylerin meslek hayatına kazandırılmasında sıkıntı yaşamakta bu bireyler çoğunlukla yakınlarının yanında çalışma imkanı bulabilmektedir.

İş uygulama merkezlerinde bulunan ve otistik çocukların gidebileceği atölyeler şunlardır;

6.5.1.Seramik Atölyesi

Seramik atölyelerinde bireylerin, kil ve çamur gibi malzemeleri kullanarak üç boyutlu cisimleri oluşturarak bunları oluşturma amacıyla kullanılan materyalleri kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Kullanılacak malzemeyi yoğurabilme,
- Kullanılacak malzemeye kalıp kullanarak şekil verebilme,
- Seramik fırınına malzemeye uygun dereceye getirebilme,
- Şekil verilen malzemeyi seramik fırınında uygun sürede pişirebilme,
- Fırından çıkarılan malzemeyi boyayabilme,
- Fırından çıkan malzemeyi cilalayabilme

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Renk, şekil ve desen algısına sahip olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak

Otistik çocuklar için olan seramik atölyelerinde; malzemeyi yoğurma, şekil verme, seramik fırınına kullanma, ürünleri pişirme, ürünleri renklendirme ve sırlama faaliyetleri meslek öğretmenleri eşliğinde grup halinde yapılmaktadır. Ayrıca bu merkezlerde Otistik Bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlamak amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme, toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin öğretildiği uygulama alanlarında bulunmaktadır.

6.5.2.El Sanatları Atölyesi

El Sanatları Atölyesinde takı tasarımı, ahşap boyama, dekoratif eşya yapımı vb. eşyaların yapım sürecini; aynı zamanda bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması, geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Atölye kurallarına uymak
- Takı tasarım tekniklerini kullanarak takı yapabilmek
- Ahşap boyama tekniklerini kullanarak ahşap boyayabilmek
- Çeşitli malzemeleri bir araya getirerek dekoratif eşya yapabilmek
- Alanındaki araç ve gereci kullanmak

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak
- Temiz, dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak.
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak.
- İş güvenliğine dikkat edebilmek.

Otistik çocuklar için olan El sanatları atölyelerinde öğrenciler takı tasarımı, ahşap boyama, dekoratif eşya yapımı gibi faaliyetleri meslek öğretmenleri eşliğinde grup halinde yürütmektedirler. Ayrıca bu merkezlerde Otistik Bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlayabilmek amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme, toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin öğretildiği uygulama alanlarında bulunmaktadır.

6.5.3.Müzik Atölyesi

Otistik çocuklar Müzik atölyesinde, bir şarkıya ritim ile eşlik edebilme, bir müzik aleti çalabilme, şarkı söyleyebilme, grupla bir şarkı performansı sergileyebilmek için gerekli olan becerilerin kazanılması, geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Atölye kurallarına uymak
- Müzik aletlerini kullanarak şarkıya eşlik edebilmek
- Ritimleri algılayabilmek
- Ritim ile müziğe eşlik edebilmek
- Sözle müziğe eşlik edebilmek
- Bir müzik aleti çalabilecek el ayak koordinasyonuna sahip olmak

- Atölyedeki müzik aletlerini kullanabilmek

Meslek elemanlarında aranan özellikler:

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan müzik aletlerini kullanmaya uygun olmak.
- Dikkatli ve sorumluluk sahibi olmak.
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak.
- Bir müzik aleti çalabilme ya da şarkı söyleyebilmek için gerekli yeterliliğe sahip olmak.

Otistik çocuklar için olan müzik atölyelerinde öğrenciler şarkı söyleme, bir müzik aleti çalma ve performans sergilemek için gerekli yeterlilikleri meslek öğretmenleri eşliğinde grup halinde kazanırlar. Ayrıca bu merkezlerde Otistik Bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlayabilmek amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme, toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin öğretildiği uygulama alanlarında bulunmaktadır.

6.5.4.Çini Atölyesi

Otistik çocuklar çini atölyesinde, malzemeyi süsleme, motif çizme, desen çizme ve sır altı dekorlama yapma ve bu süreçte gerekli olan becerilerin kazanılması, geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri

- Süsleme yapabilmek
- Motif çizebilmek
- Desen çizebilmek
- Dekorlama yapabilmek
- Malzemeyi uygun biçimde boyayabilmek.

Meslek Elemanında Aranan Özellikler

- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak
- Dikkatli ve sabırlı olmak
- Renk, şekil ve desen algısı olmak

- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.

Otistik çocuklar için olan çini atölyelerinde süsleme, motif çizme, desen çizme ve sır altı dekorlama yapma faaliyetleri meslek öğretmenleri eşliğinde grup halinde yapılmaktadır. Ayrıca bu merkezlerde Otistik Bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlamak amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme, toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin öğretildiği uygulama alanlarında bulunmaktadır.

6.5.5.Ebru Atölyesi

Ebru atölyelerinde ebru malzemeleri kullanılarak, ebru resimleri oluşturmak ve bunları oluşturmak amacıyla gerekli malzemeleri kullanmayı öğretmek amaçlanmaktadır.

Görevleri:

- Kullanılacak malzemeyi hazırlamak
- Malzemeyi ebru için hazır duruma getirmek
- Ebru yapmak için gerekli malzemeleri kullanmak
- Malzemeleri kullanarak ebru yapmak

Meslek Elemanında Aranılan Özellikler:

- Renk, şekil ve desen algısı olmak
- İnce-motor becerileri (el kasları) gelişimi atölye görevlerini yerine getirmeye ve atölyede kullanılan araç gereçleri kullanmaya uygun olmak.
- İş birliği yapabilme, grup çalışmasında bulunabilme özelliğine sahip olmak

- Dikkatli ve sabırlı olmak

Otistik çocuklar için olan ebru atölyelerinde ebru yapma faaliyetleri meslek öğretmenleri eşliğinde grup halinde yapılmaktadır. Ayrıca bu merkezlerde Otistik Bireylerin bağımsız yaşayabilmelerini sağlamak amaçlı; yemek yapma, ütü yapma, süpürme, toz alma gibi günlük yaşam becerilerinin öğretildiği uygulama alanlarında bulunmaktadır.

BÖLÜM VII

ZORUNLU EĞİTİM ÇAĞI DIŞINDAKİ ENGELLİ BİREYLER İÇİN MESLEKİ EĞİTİM

Zorunlu Eğitim çağı dışındaki engelli bireylerin mesleki eğitimleri yaygın eğitim yoluyla gerçekleştirilir. Engellilerde Yaygın Eğitim; özel eğitim kurumları ile diğer kurum ve kuruluşlarda farklı konu ve sürelerde düzenlenen programlarla özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik verilen eğitim hizmetidir.

Bu hizmetlerin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- ✓ Yaygın eğitim hizmetleri;yaşam boyu eğitim anlayışı içinde, bireylerin temel yaşam becerilerini geliştirmek, öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak, onları işe ve mesleğe hazırlamak amacıyla yönelik programların hazırlanması ve uygulanması biçiminde yürütülür.
- ✓ Yaygın eğitim programları, ailenin, bireyin eğitime etkin katılımını sağlamaya ve temel yaşam becerilerini kazanmasına yönelik bilgi ve beceriler içerecek şekilde hazırlanır.
- ✓ Yaygın eğitim programları; bireylerin gelişim özellikleri ve yeterlilikleri doğrultusunda bulunduğu çevrenin imkânları ve iş piyasasının talepleri dikkate alınarak uygulama ağırlıklı planlanır.

✓ Yaygın eğitim hizmetleri, illerde oluşturulan il mesleki eğitim kurulu ile resmî ve özel kurum ve kuruluşların iş birliğiyle planlanır ve uygulanır.

7.1.Zorunlu Eğitim Çağı Dışındaki Engelli Bireyler İçin Yaygın Eğitim Kurumları Ve Mesleki Eğitim Kursları Nelerdir?

7.1.1.Halk Eğitim Merkezleri

Zorunlu eğitim süresinin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması nedeniyle zorunlu öğrenimini tamamlayan ya da zorunlu öğrenim çağı dışına çıkan Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin “Hayat Boyu Öğrenme”ilkeleri kapsamında yaygın eğitim hizmetlerinden daha etkin bir şekilde yararlanmaları için yeni düzenlenmeler yapılır.

Bu düzenlemeler doğrultusunda; Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerden 23 yaş ve üzerinde olanlar için ihtiyaç duyulduğu alanlarda talep ettikleri kurslar Halk Eğitim Merkezlerinde açılır.

Halk Eğitim Merkezlerinde açılması öngörülen kurslarda alınması gereken özel eğitim tedbirleri, fiziki ortam düzenlemeleri ve özel eğitim hizmetlerine yönelik olarak personelin mesleki yeterliliklerinin artırılması amacıyla düzenlenecek hizmet içi eğitimler özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından planlanır.

Halk Eğitim Merkezlerinde açılacak olan kurslar;

- Öncelikli olarak Özel Eğitim İş ve Uygulama Merkezlerinin bünyesinde açılır.
- Merkezin fiziki şartlarının uygun olmadığı durumlarda, Valilikçe uygun görülen eğitim ortamlarında açılır.
- Açılacak kurslarda, kursun özelliğine göre meslek dersleri öğretmenleri ile özel eğitim öğretmenleri(görme, işitme, zihin engelliler sınıf öğretmenleri) birlikte görevlendirilir.
- Bu kurslarda öncelikle Halk Eğitim Merkezlerinde görevli özel eğitim öğretmenleri veya özel eğitim okul ve kurumlarında görev yapan özel eğitim öğretmenleri, bulunmaması halinde ise sertifika almış kadrolu veya emekli sınıf öğretmenleri görevlendirilir.

- Kurslara devam edecek orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan bireylerin kurs merkezlerine ücretsiz olarak taşınması ile ilgili tedbirler Valilikçe alınır.

7.1.2.İŞKUR

İŞKUR; engelli bireylere yönelik mesleki eğitim kursları düzenlemektedir. Amacı, engelli bireylere meslek öğretmek olan bu kurslar arasında, saç bakım ve yapımı mesleki eğitimi, bilgisayar bakım ve onarımı, muhasebe yardımcısı mesleki eğitimi, ev tekstil ürünleri hazırlama eğitimi, web tasarımı, kasiyer yetiştirme eğitimi, ahşap çocuk oyuncakları atölyesi, %80 istihdam taahhütlü kaynakçı mesleki eğitimi, %80 istihdam taahhütlü oto boyama eğitimi kursları bulunmaktadır. İŞKUR tarafından gerçekleştirilen bu kurslar ile engelli bireylerin rehabilite edilerek topluma kazandırılması hedeflenmektedir.

Birçok ilimizde açılan bu kurslar kapsamında engelli vatandaşlarımızın kendilerine en uygun meslekleri edinmeleri amaçlanmaktadır. Kursu katılan kişilere kursu başarı ile bitirmeleri halinde Milli Eğitim Bakanlığından onaylı sertifika verilmektedir. Ayrıca kurs boyunca tüm kursiyerlere İŞKUR tarafından günlük yol ve yemek yardımı ödenmektedir.İŞKUR engelli kursları her ilde bulunan İŞKUR merkezleri tarafından ilan edilmektedir. Kurslarla ilgili olarak bilgi almak istenildiğinde İŞKUR'un internet sitesinden faydalanılabileceği gibi İŞKUR il merkezlerinden de şahsen bilgi alınabilir.

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme kurslarından yararlanabilmek için özürünün;

- a)Zorunlu eğitim çağı dışında olması,
- b)En az ilkokul mezunu (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile kalkınmada öncelikli illerde açılacak kurslara okuma-yazma bilenler de katılabilmektedir.),
- c)En az %40 oranında özürlü,
- ç)Yetiştirilecek mesleğe uygun özelliklere sahip,
- d)Kuruma kayıtlı açık işsiz olması gerekmektedir.

Kurslar dönemlik olarak açılmakta olup düzenlenen kurs isimleri şunlardır:

Ön Muhasebe Kursu
Web Yazılımı Kursu
Temel Bilgisayar Okur-Yazarlığı
Kursu
Matbaa Kursu
Grafik Tasarım Kursu

*İstanbul Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Kadıköy Hizmet Merkezi tarafından her ay iki defa engelli bireyler ve işverenleri bir araya getirecek toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılarda önceden İŞKUR' a kaydını yaptıran engelli bireyler ve engelli birey çalıştırma zorunluluğu olan ya da istekli işyerleri temsilcileri İŞKUR görevlilerinin rehberliğinde görüşmeler yapmaktadırlar. Bu görüşmelerin neticesinde engelli bireyler ve işverenler ya ikinci bir görüşme için anlaşabilmekteler ya da direkt anlaşarak işe alınmaktadırlar. İşverenler eğer, engelli çalıştırma zorunluluğu var ise süreçle ilgili İŞKUR' u bilgilendirmek durumundadırlar. Ayrıca bu toplantı sırasında engelli bireyler İŞKUR kursları hakkında ayrıntılı olarak bilgilendirilerek meslek edinebilmeleri hususunda da rehberlik edilmektedir.

7.1.3.BELEDİYELER

7.1.3.1.İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİLER MÜDÜRLÜĞÜ

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin
Engellilere Yönelik Verdiği birçok

hizmet bulunmaktadır. Engellilerin; kapasitelerini geliştirmek, yaşam koşullarını iyileştirmek, bağımsızlaşmalarına destek olmak, toplumsal gelişmelerden pay almalarına yardımcı olarak üretime katkıda bulunmalarını sağılamak amacıyla şu alanlarda hizmetler verilmektedir:

- Sosyal rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetleri; Sosyal servis hizmetleri, sosyal destek programları, yasal haklar danışmanlığı
- Psikolojik destek hizmetleri; Bireysel ve grupla psikolojik danışmanlık, aile eğıtim ve seminer çalışmaları, konuşma terapisi, Küçük Adımlar Erken Eğıtim Programı

1) Zihinsel Engelliler Beceri Kazandırma ve Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri:

Bu merkezlerde zihinsel engellilerin öz bakım becerileri, sosyal beceriler mesleki eğıtim ve sanat eğıtimleri ve el becerilerini geliştirmeye yönelik eğıtim verilmektedir. Aileleri ve kendileri açısından büyük bir fırsat olan bu imkanla, herhangi bir eğıtim alma olanağı bulunmayan, 17-35 yaş aralığında bulunan, eğıtilebilir ya da öğretilbilir durumda olan, hafif veya orta düzeyde zihinsel engellilere; spor, el sanatları (boncuk ve takı tasarım, makrome ve süsleme, ebru, ahşap), okuma-yazma, resim, müzik,

bahçıvanlık, halkoyunları, temizlik ve ev ekonomisi eğıtimi verilmektedir. Bu eğıtimler 10 kişilik sınıflarda engelli bireyin spesifik eğıtim ihtiyacına göre planlanmaktadır.

2- Karma Eğıtim Hizmetleri:

Zihinsel engelliler için düzenlenen eğıtim çalışmaları dışında merkezlerde ayrıca diğerk engellilerin yararlanabileceğı eğıtim grupları da oluşturulmaktadır. Bu çalışmalarla engel durumu nedeniyle örgün eğıtimden yeterince yararlanamayan bireylere destek eğıtimleri verilir. Bireylerin engel durumu, vasıf ve yetenekleri göz önüne alınarak düzenlenen kurslarda Milli Eğıtim Bakanlığı onaylı mesleki sertifikalar alması sağılanır. Ayrıca sosyal rehabilitasyon amacıyla kültürel ve sanatsal yetenekleri destekleyen eğıtim

grupları oluşturulmaktadır.

3- Yaz Okulu Hizmetleri:

Örgün eğitime devam etmelerine rağmen çeşitli nedenlerle yeterli eğitim desteği alamamış olan 8-13 yaş arası çocuklar ve gençlere destek eğitimleri verilir. Bu yaş aralığındaki engellilerin örgün eğitim kurumlarında aktif katılımcı bireyler olması amacıyla sosyal rehabilitasyonlarını destekleyecek kültürel çalışmalar yapılmaktadır.

4-Türk İşaret Dili Eğitimleri:

İşitme engelli insanlarla sağlıklı iletişim kurulması amacıyla 16. yüzyılda dünyanın en gelişmiş görsel dili olan Türk İşaret Dili Projesi'ni hayata geçiren Engelliler Müdürlüğü'nün en büyük amacı bu dilin eğitim sistemi içerisinde yer almasını sağlamaktır. Bu amaçla işitme engelli birisiyle iletişim kurmak isteyen herkese Türk İşaret Dili kursları ücretsiz olarak

verilmeye başlanmıştır.

5.Zihinsel Engelliler Mesleki Eğitim Merkezi-Tuzla İş Atölyesi:

2008 yılında hayata geçirilen bu projeyle Zihinsel Engelliler Eğitim ve Beceri Kazandırma Merkezleri'nde eğitimlerini tamamlayan engellilere iş hayatına doğru ve verimli bir şekilde adapte olmalarını sağlayacak mesleki eğitim verilmektedir. Seramik, Bilgisayar, Okuma-Yazma, Matbaa, Ağaç İşleri, Galoş Üretimi, Seracılık, Mum imalatı,

Bilgisayar, İş ve meslek ahlakı konularında eğitim verilmektedir.

- Fizyoterapi ve sporla iyileştirme hizmetleri; Fizik tedavi iyileştirme hizmetleri, sporla iyileştirme, atla tedavi, hidroterapi

- **İstihdam Destek Hizmetleri:**

Merkezlerde yer alan Psiko-Sosyal Servislerde görevli Sosyologlar tarafından çalışma hayatına katılmak isteyen engellilerin özgeçmiş bilgileri alınarak Müdürlükte oluşturulan İstihdam Birimine iş takibi yapılmak üzere verilir. İstihdam Birimi, merkezlerde yer alan Psiko-Sosyal Servislerle işbirliği içinde, çalışabilecek engellilerin çalışma hayatına katılımı için gerekli danışmanlık ve eğitim hizmetlerini yürütür. Engelli bireylerin mesleki vasıflar edinmesi sağlanır. Herkesin nitelikleri ve özgül durumuna bağlı olarak, doğru iş ortamlarına yönlendirilmesi için gerekli iş ve pozisyon takibi çalışmaları yürütülür. İşveren ve engelliler arasındaki güvensizliğin ortadan kaldırılması yönünde çalışmalarla engellilerin iş hayatında süreklilikleri sağlanmaya çalışılır

- ✓ Çağrı merkezi ve ulaşım hizmetleri;
- ✓ Medikal malzeme ve ortez – protez desteği;
- ✓ Yaz kampı ve sosyal, kültürel etkinlikler;
- ✓ Toplumsal bilinçlendirme projesi ;
- ✓ Diğer hizmetler; Kuaförlük hizmeti, kütüphane, Sinema Atölyesi Projesi, Tiyatro Atölyesi Projesi, AB Projeleri
- ✓ İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Engelliler Müdürlüğü (İSEM), engelli bireyleri, meslek edindirme kursları ile ekonomik yaşama hazırlamayı amaçlamaktadır

İSEM bünyesinde çalışan alanında uzman eğitimciler tarafından verilen meslek edindirme kursları; Çağrı Merkezi Operatörlüğü, Ev Kurum Temizliği, Nikâh Şekeri ve Süslemecilik, Halı Dokuma, Açık Öğretim Lisesi Derslerine Hazırlık, Kitre Bebek, Vitray Resim Sanatı, Bilgisayar Operatörlüğü, İngilizce, Görme Engelliler Bağımsız Hareket Eğitimi, Diksiyon, Web Tasarımı programlarını kapsıyor.

Bu programlardan bilgisayar operatörlüğü ve açık öğretim lisesi hazırlık programları zihinsel engelliler hariç tüm engel gruplarının faydalanacağı şekilde sunuluyor.

İSEM vermiş olduğu Açık Öğretim Lisesi dersleri destekleyici eğitimlerle engelli bireylerin 5 dönem gibi kısa bir sürede hiç kalmadan liseyi dışarıdan bitirmelerini sağlıyor, böylelikle engelli bireylerin eğitim düzeylerini de artırıyor. Bu programlara ek olarak her branşın kurs bitiminde engelli bireylerin kendilerini rahatça ifade edebilmeleri amacıyla diksiyon eğitimleri de veriliyor.

İSEM, İstanbul il sınırları içinde ikamet eden ve tam teşekküllü bir hastaneden %40 veya üzeri vücut fonksiyon kaybı olduğunu belgeleyen bir Sağlık Kurulu Raporu olan görme, işitme-konuşma, ortopedik ve zihinsel engelliler ile ruhsal-duygusal rahatsızlığı veya süregelen hastalığı olan bütün engellilere hizmet vermektedir. Bu hizmetler, idari hizmetlerin de yürütüldüğü Tophane İstanbul Engelliler Merkezi de dâhil olmak üzere toplam 23 merkezden verilmektedir. Bu merkezler;

- Engelliler Müdürlüğü (Tophane)
- Kağıthane Engelliler Merkezi
- Küçükçekmece Engelliler Merkezi
- Beykoz Engelliler Merkezi
- Maltepe Engelliler Merkezi
- Sultanbeyli Engelliler Merkezi
- Gaziosmanpaşa Engelliler Merkezi
- Atakent Engelliler Merkezi
- Bağcılar Engelliler Merkezi
- Büyükçekmece Engelliler Merkezi
- Sarıyer Engelliler Merkezi
- Bayrampaşa (Rami) Engelliler Merkezi
- Tuzla Engelliler Merkezi
- Ümraniye Engelliler Merkezi
- Avcılar Engelliler Merkezi
- Sancaktepe Engelliler Merkezi
- Yedikule Engelliler Merkezi
- Arnavutköy Engelliler Merkezi
- Çekmeköy Engelliler Merkezi

- Esenler Engelliler Merkezi
- Silivri Engelliler Merkezi
- Çiroz Engelliler Yaz Kampı
- Eyüp Engelliler Merkezi (Görme Engelliler Kütüphanesi)

7.1.3.2.İSMEK

İSMEK, engelli vatandaşların kendilerine olan güvenini artırmaları, topluma daha kolay uyum sağlamaları, sosyalleşmeleri ve meslek edinmeleri amacıyla özel eğitim hizmetleri sunmaktadır. Fiziksel ve psikolojik sorunlar yaşayan engellilerin kendi imkanları dahilinde üretime katılmalarıyla sorunlarını çok daha kolay çözebilecekleri gerçeğinden yola çıkan İSMEK, özel merkezleri ve öğretmenleriyle ücretsiz kurslar düzenlemektedir.

Engellilere yönelik sanat ve meslek eğitimi, engel ve özelliklerine uygun bir ortamda, eğitim görmek istedikleri alanda verimli bir eğitim vermek amacıyla, özel eğitim müfredatı, ders araç gereci, özel olarak geliştirilen program ve tekniklerin uygulanması ile uzman öğretmenler denetiminde gerçekleştirmektedir.

Engelli kursiyerler, bilgisayar işletmenliği, bilgisayarlı muhasebe, İngilizce ve takı tasarım branşlarında eğitim görmektedir. Uzman öğretmenler tarafından bilgisayar eğitimleri görme engellilere ayrı, işitme engellilere ayrı program ve donanıma sahip bilgisayarlar desteğinde sağlanmaktadır. İşitme engelliler için işaret dili ve dudak okuma eğitimi, engelleri nedeniyle herhangi bir okulda eğitim görememiş ortopedik engelliler içinse okuma-yazma eğitimi verilmektedir. Zihinsel engelliler dışında tüm engellilere açık olan merkezlerde, eğitim gören engelli kursiyerler, eğitim dönemi sonunda başarılı oldukları branşın sertifikasını almaya hak

kazanmaktadır.

7.1.3.3.Kadıkoy Belediyesi

Kadıköy Belediyesinin engelliler için verdiği mesleki eğitim kursları şunlardır;

Bilgisayar Kursu

Engellilerin verimli istihdamı için gerekli olan eğitim eksiklerinin tamamlanması hedefi ile istihdam odaklı bir bilgisayar eğitim kursu uygulanmaktadır. Eğitimini başarı ile tamamlayan kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı onaylı sertifikalarının verilmesinin ardından kursiyerlerin Engelsiz-İş ve İstihdam Merkezi tarafından istihdam edilmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Bilgisayarlı Muhasebe Kursu

Engelsiz-İş ve İstihdam Merkezi Eğitim Sınıfında uygulanmaya başlanılan Bilgisayarlı Muhasebe kursunda Temel Bilgisayarlı Muhasebe Eğitimi verilmektedir. Eğitimini başarı ile tamamlayan kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı onaylı sertifikalarının verilmesinin ardından kursiyerlerin Engelsiz-İş ve İstihdam Merkezi tarafından istihdam edilmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Görme Engellilere Yönelik Bilgisayar Kursu

Engelsiz-İş ve İstihdam Merkezi bünyesinde gerçekleştirilen Görme Engellilere yönelik Temel Bilgisayar Eğitimi kursu ile her kurda 3 ay boyunca süren 160 saatlik eğitim programı uygulanmaktadır.

Eğitimini başarı ile tamamlayan kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı onaylı sertifikalarının verilmesinin ardından kursiyerlerin Engelsiz-İş ve İstihdam Merkezi tarafından istihdam edilmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

İlimizdeki diğer belediyelerde bulunan engellilere yönelik kurs ve hizmetler için,belediyelerin web sitelerinden yararlanabilirsiniz.

BÖLÜM VIII

ENGELLİLERDE YÜKSEKÖĞRETİM

8.1.Yüksek Öğretimde Özel Eğitim Hizmetleri:

Ortaöğretimlerini tamamlayan özel eğitime ihtiyacı olan bireyler; RAM'lar, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu veya rehberlik ve psikolojik danışma servisi tarafından yükseköğretime yönlendirilirler.

Yükseköğretime giriş sınavlarında ve değerlendirmede bu bireylerin yetersizlik türü ve özelliklerine uygun düzenlemeler yapılması konularında ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Ayrıca Üniversitede okuyan engelli öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere, **Yükseköğretim Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği** bulunmaktadır.

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÖZÜRLÜLER DANIŞMA VE KOORDİNASYON YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı; yükseköğrenim gören özürlü öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere, Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonu, Özürlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi, ÖSYM Özürlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi

ile yükseköğretim kurumları bünyesinde oluşturulacak özürlü öğrenci birimlerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –1) Bu Yönetmelik, Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonu, Özürlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi ile ÖSYM Özürlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi ve yükseköğretim kurumları bünyesinde oluşturulacak özürlü öğrenci birimlerinin görev ve faaliyet alanlarına ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürsümler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Komisyon: Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonunu,
- b) ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini,
- c) Özürlü öğrenci: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğrenim öğrencisini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Özürlü Öğrenciler ile İlgili Komisyon ve Birimler

Yükseköğretim kurulu özürlü öğrenciler komisyonu

MADDE 5 – (1) Yükseköğretim Kurulu bünyesinde yükseköğrenim aşamasına gelen veya yükseköğrenim gören özürlü öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek, belirlenen ihtiyaçlara göre yapılması gereken idari düzenlemeleri planlamak ve gerekli alt yapı standartlarını oluşturarak ilgili yükseköğretim kurumları arasında koordinasyonu sağlamak üzere Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonu oluşturulur. Komisyon, Yükseköğretim Yürütme Kurulu üyelerinden birinin başkanlığında üçü özürlülük alanında bilgi sahibi, tercihen ilgili alanlardaki akademisyenlerden ve en az yüksek lisans düzeyinde eğitim görmekte olan özürlü bir öğrenci temsilcisinden olmak üzere en az beş kişiden oluşur. Komisyon üyeleri Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından üç yıl için görevlendirilir. Süresi biten üyelerin yeniden görevlendirilmeleri mümkündür.

Komisyonun görevleri

MADDE 6 – (1) Komisyonunun görevleri şunlardır.

- a) Özürlü öğrencilerin öğrenim hayatlarını desteklemek, öğrenim ve eğitim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacı ile sorunlarını belirlemek, çözüme yönelik gerekli planlamaları yapmak, politikalar ve stratejiler üretmek ve bunları Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına sunmak,
- b) Özürlü öğrencilerin, yükseköğrenimde karşılaşılabilecekleri ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik sorunlarına çözüm üretmek,
- c) Özürlü öğrencilere uygun eğitim araç-gereçleri, ders materyalleri, ders geçme ve sınav koşullarının hazırlanmasına yönelik standartları oluşturmak,
- ç) Özürlü öğrencilerin yatay ve dikey geçiş ile ders denkliklerinin ölçütlerini düzenlemek üzere önerilerini ilgili kurullara sunmak,
- d) Üniversitelerde kurulacak özürlü öğrenci birimlerinin işleyiş koşullarını ve ilkelerini belirlemek,
- e) Üniversite yerleşkelerinin özürlülere göre düzenlenmesine ilişkin yapılanmaları takip etmek veya ettirmek,
- f) Özürlülerle ilgili derslerin veya konuların yükseköğretim kurumlarının lisans programlarına alınması yönünde çalışmalar yapmak ve ilgili kurullara sunmak.

Özörlü öğrenciler danışma ve koordinasyon birimi

MADDE 7 – (1)Yükseköğretim Kurulu bünyesinde; Komisyona destek hizmetler vermek, raportörlük yapmak, özörlü üniversite öğrencilerine destekleyici ve iyi kaynaklarla donatılmış bir akademik ortam sağlamak için yükseköğretim kurumları özörlü öğrenci birimleri ile koordinasyon halinde çalışmak üzere kadrolu Özörlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi kurulur. Bu birimde görev alacak görevlilerden birinin özörlölük alanlarıyla ilgili en az lisans mezunu olmasına özen gösterilir.

Özörlü öğrenciler danışma ve koordinasyon biriminin görevleri

MADDE 8 – (1) Özörlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Biriminin görevleri şunlardır.

- a) Komisyona iletilecek öğrenci başvurularını düzenlemek,
- b) Yapılacak işlemlere esas olmak üzere komisyona raportörlük yapmak,
- c) Komisyon toplantı tutanak ve evraklarını düzenlemek,
- ç) Üniversitelerde kayıtlı özörlü öğrencilerle ilgili istatistikî verileri tutmak,
- d) Ders materyallerinin hazırlanmasında, özörlölere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının düzenlenmesinde üniversiteler arası koordinasyonu sağlamak,
- e) Üniversitelerden gelen raporları ve Yükseköğretim Kurulu ile ÖSYM bünyesinde yapılan çalışmaları her öğretim yılı sonunda rapor haline getirmek,
- f) Yükseköğretim Kurulu internet sitesinde özörlölerin erişebilirliklerine uygun bir bölüm hazırlamak ve bilgileri sürekli güncellemek.

ÖSYM özörlü öğrenciler danışma ve koordinasyon birimi

MADDE 9 – (1) ÖSYM bünyesinde Özörlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Birimi oluşturulur. Birimin çalışma usul ve esasları ÖSYM Başkanlığınca belirlenir. Birimde özörlölük alanında bilgi sahibi ve deneyimli, tercihen ilgili alanlardan mezun en az bir uzman bulunur. Gerektiğinde bu birimde özörlölükle ilgili öğretim elemanları, uzman ve öğretmenler danışman olarak görevlendirilebilir.

ÖSYM özörlü öğrenciler danışma ve koordinasyon biriminin görevleri

MADDE 10 – (1) ÖSYM Özörlü Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon Biriminin görevleri şunlardır.

- a) Yükseköğretim programlarında öğrenim görmek isteyen özörlü öğrencilere öğrenim görmek istedikleri program hakkında danışmanlık yapmak,
- b) Üniversitelerin özörlü öğrenciler için açılmış olan entegre yükseköğretim programları listesini, yükseköğretim kurumları ile işbirliği yapmak suretiyle oluşturarak sınav kılavuzuna konulması için gerekli açıklamaları hazırlamak,
- c) Adayın ÖSYM'ye göndermesi gereken özür türü ve rapor bilgileri ile sınav sırasında ne tür desteğe gereksinimi olduğuna dair dilekçe ve benzeri bilgilere ilişkin sınav kılavuzuna konacak açıklamaları hazırlamak,
- ç) Uzmanlar tarafından incelenen sağlık raporları ve talep formlarının kabul veya ret şeklindeki sonuçlarını sınav öncesi özörlü adaya bildirmek,
- d) Sınav ortamlarının özür durumuna göre seçilmesi veya düzenlenmesi konusunda gerekli çalışmaları yapmak,
- e) Merkezi sınavlarla yerleştirilen özörlü adayların istatistikî verilerini oluşturmak ve kamuoyunun bilgisine sunmak,
- f) Bireylerin engel durumları esas alınarak sınavlarda görev alan okuyucuların seçimi hakkında çalışmalar yapmak.

Yükseköğretim kurumları özörlü öğrenci birimleri

MADDE 11 – (1) Yükseköğretim kurumları tarafından bir rektör yardımcısı sorumluluğunda, öğretim elemanları ve ilgili daire başkanlıkları temsilcilerinden oluşan, özörlü öğrencilerin akademik, araç-gereç, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere, mediko-sosyal sağlık, kültür ve spor işleri daire başkanlığına bağlı özörlü öğrenci birimleri oluşturulur. Birimlerin çalışma usul ve esasları yükseköğretim kurumlarınca belirlenir.

(2) Yükseköğretim kurumları özörlü öğrenci birimleri her yıl hazırlayacakları faaliyet ve değerlendirme sonuçlarını içeren raporu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirirler.

Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimlerinin görevleri

MADDE 12 – (1) Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimlerinin görevleri şunlardır.

- a) Yükseköğretim programlarına kaydı yapılan özürlü öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak,
- b) Özürlü üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için özürlü öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, özörlölere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özörlölere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak,
- c) Yükseköğrenim düzeyindeki öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim elemanlarına özörlölük ile bunun getirdiğı sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiğı durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak,
- ç) Özörlölük alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, faaliyetler için gerekli bütçe ihtiyaçlarını belirlemek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağılı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak,
- e) Yükseköğretim kurumları özörlü öğrenci birimlerinin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın, doküman ve bilgilerin yer aldığı, üniversitelerde okuyan özörlü öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini dile getirmelerine olanak sağlayan, ilgili birimle iletişimine de imkân veren bir internet sitesi oluşturmak,
- f) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını denetlemek,
- g) Maddi güçlüğü bulunan özörlü öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak,
- ğ) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini özörlü öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; özörlü öğrencinin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak,
- h) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapan bilgilendirici kitaplar

hazırlanması konusunda çalışmalar yapılmasını ve bunların zrl öğrencilere ulaştırılmasını sağlayacak tedbirler almak,

- i) Yükseköğretim programlarını kazanan zrl öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek,
- i) niversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan yapılar ile açık alanların zrl öğrenciler için ulaşılabilir olmasını sağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 13 – (1) 20/6/2006 tarihli ve 26204 sayılı Resm Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları zrller Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.

Kaynakça

www.tohumotizm.org.tr

<http://ismek.ibb.gov.tr/ism/index.asp>

http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/otistik_cocuklar_egt_prg.html

<http://www.e-psikiyatri.com/category/otizm-cocuk>

<http://www.ibb.gov.tr/tr-tr/kurumsal/birimler/ozurlulermudurlugu/Pages/AnaSayfa.aspx>

<http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/default.aspx>

<http://engelsizis.kadikoy.bel.tr/altsayfa.aspx?id=2078>

http://www.otizm.org/?page_id=316

<http://www.silivriram.meb.k12.tr>

Isitme, Görme Ve Ortopedik Engelli İlköğretim Öğrencilerinin Benlik Kavramlarının Özel Eğitim Okullarına Veya Kaynastırma Eğitimine Devam Etme Durumlarına Göre İncelenmesi -Sevgi Öztürk- Çocuk Gelisimi Ve Eğitimi Programı -Yüksek Lisans Tezi

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

The Journal of International Social Research

Türkan Sabancı Görme Engelliler Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

Volume 2 / 8 Summer 2009

www.aktuelpsikoloji.org

www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/470/Ortopedik+Ozurluler

ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ (Hafif Düzey Zihinsel Yetersizlik)

*Atölyeler Eğitim-Öğretim Dönemlerinde Değişiklik Gösterebilir.

BULUNDUĞU İLÇE	OKUL ADI	ATÖLYELER	ADRES	TELEFON
ATAŞEHİR	ATAŞEHİR ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Yiyecek-İçecek Atölyesi Ahşap Atölyesi Matbaa Atölyesi Kuaförlük Atölyesi	Atatürk Mah.Çiftlik Cad. No:5 Ataşehir/İST	216 548 23 23
ATAŞEHİR	ATAŞEHİR LİONS ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Ağaç İçleri-Ahşap Atölyesi EL Sanatları Atölyesi Yiyecek-İçecek Atölyesi Mum Atölyesi Seramik Atölyesi Kuaförlük Atölyesi	Küçükbakkalköy Mah.Uzay Sk.No:1 Ataşehir/İST	216 573 81 71
BAHÇELİEVLER	KAZIM BEYAZ ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Tekstil Atölyesi Metal Atölyesi Beslenme Atölyesi Matbaa Atölyesi El Sanatları Atölyesi Büro Yönetimi Atölyesi	Kocasinan mah. Mahmutbey Cad.Okul Sk.No:1 Bahçelievler/İST	212 651 39 93
BAKIRKÖY	YEŞİLKÖY ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Tekstil Atölyesi Kuaförlük Atölyesi Seramik Atölyesi El Sanatları Atölyesi Yiyecek-İçecek Atölyesi Büro Yönetimi ve Sekreterlik Atölyesi	Yeşilköy Mah.İstasyon Cad.Orhan Gazi Sk.No:6 Bakırköy/İST	212 662 41 41
BEYKOZ	BEYKOZ ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Seramik Atölyesi Yiyecek-İçecek Atölyesi Baskı Teknikleri Atölyesi	Aşık kerem Sk.No:7 Gümüşsuyu	216 413 88 38

EYÜP	EYÜP ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Takı Atölyesi Ahşap Atölyesi El Sanatları Atölyesi Bilgisayar Atölyesi Müzik Atölyesi	-	-
FATİH	FATİH ERAM ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	El Sanatları Atölyesi Dokuma Atölyesi	Hırka-i Şerif Mah.Yazmacı Hüsrev Sk.No:9 Fatih/İST	212 523 04 94
KADIKÖY	ŞÖHRET KURŞUNOĞLU ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Bilgisayar Atölyesi Seramik Atölyesi Kat Hizmetleri Atölyesi Yiyecek-İçecek Atölyesi Konaklama-Seyahat Atölyesi El Sanatları Atölyesi Yapı-İnşaat Atölyesi Mobilya Dekorasyon Atölyesi Tekstil Atölyesi Müzik Atölyesi Büro Yönetimi ve Sekreterlik Atölyesi Matbaa Atölyesi Metal Atölyesi	19 Mayıs Mah.Tüccarbaşı Sk. No:12 Erenköy Kadıköy/İST	216 411 73 73
KARTAL	YAKACIK ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Dekoratif Sanatlar ve Dokuma Atölyesi El Sanatları Teknolojisi Atölyesi Seramik-Cam Atölyesi Güzellik ve Saç Bakımı Atölyesi Mobilya ve iç Mekan Tasarımı Atölyesi	Çarşı Mah.Soğanlık Cad.No:1 Yakacık/İST	216 377 34 65
ŞİŞLİ	SAADET ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Konaklama-Seyahat Atölyesi El Sanatları Atölyesi Mobilya Tasarım Atölyesi Cam-Seramik Atölyesi Saç ve Güzellik Bakımı Atölyesi	-	212 288 25 35

TUZLA	VALA GEDİK ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Ahşap Atölyesi El Sanatları Atölyesi Gıda Teknolojisi Atölyesi Galoş Atölyesi Atölyesi Büro Yönetimi ve Sekreterlik Atölyesi Tekstil Atölyesi Mum(Dekoratif Sanatlar) Atölyesi Seramik Atölyesi Görsel Sanatlar Atölyesi Müzik Atölyesi Bilişim Teknolojisi Atölyesi	İçmeler Mah.Ankara Cad.No:51 Tuzla/İST	216 493 13 11
ÜSKÜDAR	ÜSKÜDAR ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	El Sanatları Atölyesi Seramik Atölyesi Yiyecek-İçecek Atölyesi Büro Yönetimi Atölyesi	Murat Reis Mah. Yenidersane Sk.NO:12 Üsküdar/İST	216 553 33 45

Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri (Orta Düzey Zihinsel Yetersizlik)

BULUNDUĞU İLÇE	OKUL ADI	ATÖLYELER	ADRES	TELEFON
ARNAVUTKÖY	ARNAVUTKÖY ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	Resim Atölyesi	Haraççı Beldesi Merkez M. 1011 S. No:1/1	0212 683 13 40
AVCILAR	AVCILAR ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	Takı Tasarım Ahşap Boyama Cam Boyama	Mustafa Kemal Paşa M. İstiklal C. No:158 Parseller	0212 423 69 89
BAĞCILAR	SANCAKTEPE ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	Resim Atölyesi	Sancaktepe M. Birlik C. No:2 Bağcılar Meydanı	0212 634 19 79
BAKIRKÖY	NEFUS NAKİPOĞLU ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	Galoş Atölyesi Yiyecek İçecek Hizmetleri Atölyesi Büro Yönetimi	Osmaniye M. İncirli Yolu No:18 Osmaniye	0212 561 37 42
BEYKOZ	BEYKOZ ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	El Sanatları Bahçecilik Yiyecek İçecek Hizmetleri	Ayetullah Keser İlkokulu Binası	0216 536 02 40
FATİH	FATİH MERT KARAHAN ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	Ahşap Boyama Takı Tasarım	Cibali M. Müstakbel Şair Baki S. No: 5	0212 631 43 00
FATİH	MEVLANAKAPI ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	Cam Boyama Ahşap Boyama Seramik	Mevlanakapı M. Hacı Evliya Camii S. No: 3 Şehremini	0212 585 06 73
GAZİOSMANPAŞA	GÖNÜL PINARI ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	Ahşap Boyama Seramik Ebru Atölyesi	Yıldız tabya mah. Temaşa sok. No:198	0212 563 51 82

KADIKÖY	HAYRIYE-KEMAL KUSUN ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El sanatları Atölyesi	Caferağa M. Dr. Esat Işık C. NO 100/3 Moda	0216 418 03 95
KADIKÖY	MEDIHA-TURHAN TANSEL ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El sanatları Atölyesi	Kaptan Arif S. No:57 Kazasker/Erenköy	0216 386 87 44
KAĞITHANE	SELAHADDİN KORKMAZ ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ	El sanatları Atölyesi Resim Atölyesi	Sanayi Mh. Sultan Selim C.Şahinler S. Kağıthane	0212 324 92 44
KARTAL	SABRİ TAŞKIN ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El sanatları Seramik Ağaç işleri Yiyecek İçecek Hizmetleri	Çavuşoğlu Mah.Samanyolu Cad.No:11 Kartal	2163535328
SARIYER	ŞEHİT ÜSTEĞMEN ALİ BÜYÜKDİCLE ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	Takı Tasarım Ahşap Boyama	Vakıfbahçe Trafo Çıkmaı No:16 Emirganüstü-Sarıyer	0212 328 25 95
SİLİVRİ	LIONS LEO DERNEKLERİ ESEN İBAK ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El sanatları Yiyecek İçecek Hizmetleri	Yeni Mahalle Gonca Sokak No:1	0212 728 04 41
SULTANGAZİ	ERGÜN BAYLAV ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	Takı Tasarım Ahşap Boyama	Habibler Mahallesi A-1 Caddesi No:53-A Sultangazi	0212 595 15 45
ÜMRANİYE	ŞAKİRE HANIM ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El sanatları Ev ekonomisi	F.S.M. MAH. BALKAN CAD. ŞİİR SOK. NO: 1 ÜMRANİYE	0216 313 41 15

Otistik Çocuklar İş Eğitim Atölyeleri

KADIKÖY	HAMİT İBRAHİMİYE ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ VE İŞ EĞİTİM MERKEZİ	Mobilya, Ahşap , Dekorasyon Atölyesi El Sanatları Atölyesi Müzik Atölyesi Mobilya, Ahşap , Dekorasyon Atölyesi El Sanatları Atölyesi	MERDİVENKÖY MAH. MOLLA SK. NO:8 KADIKÖY
ZEYTİNBURNU	ZEYTİNBURNU ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	Seramik Atölyesi	Merkezefendi Mah.Mevlevihane Cad.No:26
GAZİOSMANPŞA	HÜSEYİN KEÇİCİ ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)	El Sanatları Atölyesi Seramik Atölyesi Ebru Atölyesi	Fevzi Çakmak Mah. Valide Suyu Cad. 780 Sk.no:14 Gaziosmanpaşa /İstanbul

Görme Engelliler Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi

ÜSKÜDAR	TÜRKAN SABANCI ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	Takı Atölyesi	Barbaros Mh., 34662 Üsküdar/İstanbul
---------	---	---------------	--------------------------------------

İşitme Engelliler Meslek Liseleri Eğitim Atölyeleri

ATAŞEHİR	YEDİTEPE ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSESİ	Bilişim Teknolojileri Giyim Üretim Teknolojileri Yiyecek İçecek Hizmetleri Matbaa	Atatürk Mah. Ataşehir Blv. Dicle Cd. No:3 Ataşehir	0216 455 94 70
FATİH	FATİH ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSESİ	Bilişim Teknolojileri Yiyecek İçecek Hizmetleri Kuyumculuk Teknolojisi	Hırkai Şerif Mh. Neyzen Tevfik Sk. No:2 Fatih	0212 631 36 94

Ortopedik Engelliler Meslek Liseleri Eğitim Atölyeleri (Türkiyede sadece iki okul bulunmaktadır)

ANKARA ALTINDAĞ	DOĞAN ÇAĞLAR ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSESİ	Muhasebe ve Finansman Bilişim Teknolojileri El Sanatları Teknolojisi Giyim Üretim Teknolojisi	Örnek mh. Faik fuat cd. No:35 telsizler/ankara	0312 317 06 21
TOKAT TURHAL	TURHAL ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSESİ	Muhasebe ve Finansman Bilişim Teknolojileri	Boyacılar Mahallesi Şehit Ömer Çınar Cad.	0356 275 30 93

